

NetWork for assisting
Work and street children

شبکه یاری کودکان کار و خیابان

خبرنامه شبکه یاری کودکان کار و خیابان

شماره ۱۰ / نیمه اول سال ۱۳۸۸ / بهار و تابستان

عکس های پشت و روی جلد از : علیرضا صمدی

خبرنامه شماره ۱۰

شبکه یاری کودکان کاروخیابان

نیمه اول سال ۱۳۸۸

- ۲ مقدمه : (بهار و کودکان).....
- ۳ مقاله : (بازنگری ویژگی های اسکان خودانگیخته در ایران) .....
- ۱۷ معرفی : (آشنائی باموسسات عضو شبکه " موسسه رویش نهال جوان " .....
- ۲۷ گزارش : (فعالیت انجمن حامیان کودکان کاروخیابان) .....
- ۲۴ مقاله : (مفهوم سرمایه اجتماعی) .....
- ۳۳ گزارش : (گزارش سالیانه موسسه رهیاب) .....
- ۳۸ گزارش : (گزارش فعالیتهای شبکه یاری کودکان کاروخیابان مستقر در
مجتمع امام علی (ع) در منطقه خلازیر) .....
- ۴۵ بیانیه : (بمناسبت روز جهانی مبارزه با کار کودکان) .....
- ۴۸ معرفی : (بانک اطلاعات مشکلات اجتماعی کودکان ایران) .....
- ۵۲ اخبار : (از خبرنامه کیانا) .....
- ۵۵ گزارش : (خلاصه فعالیت های شبکه یاری کودکان کاروخیابان در شش
ماهه اول سال ۱۳۸۸) .....

مسئول خبرنامه : فاطمه قاسم زاده

باردیگر، درگردش دیرپای طبیعت، بهار از راه فرارسید و همه جا را بازبایی های خود سرشار از شادی و امید کرد و رنگ دیگری به زندگی بخشید

کودکان با بهار همانندی های بسیار دارند. شوروامید، شکوفایی و طراوت و شادی و زیبایی، از ویژگی های بهار طبیعت و کودکان است که بهاران زندگی ما هستند. اما بسیاری از آنان، ناخواسته و نادانسته، درچرخه دشوار زندگی گرفتار می شوند و شوق و شورکودکانه خود را درمحیط های پرملا کار و رویارویی با انواع خشونت، بهره کشی، آزار، سوء استفاده و... از دست می دهند و کودکی خود را درمحرومیت از رفتن به مدرسه، بازی، شادی و آرامش، گم می کنند.

مروری کوتاه بروضعیت کودکان درکشورما و سراسر جهان، در سالی که گذشت تصویرامیدبخشی را نشان نمی دهد. حتی درگزارش هایی که معمولاً درپایان سال به عنوان جمع بندی درزمینه های مختلف، دررسانه های گوناگون آورده می شود کودکان کمتر مورد توجه قرار می گیرند. گویی، این سازندگان آینده جامعه، دیده نمی شوند و صدایشان شنیده نمی شود. درحالی که کودکان به علت آسیب پذیری و ناتوانی درتغییر شرایط زندگی خود و دستیابی به حقوق خویش، به حمایت ما بزرگسالان نیاز دارند و وظیفه ماست که زندگی شایسته ای برای آنان فراهم سازیم.

درپیمان نامه حقوق کودک که جمهوری اسلامی ایران آن را پذیرفته است، برنقش دولت ها درتحقق حقوق کودکان و ایجاد زندگی بهتربرای آنان تاکید شده است. مانیز باپذیرش این اصل، بروظیفه سازمانهای دولتی در فراهم ساختن شرایط مناسب برای کودکان به منظور دستیابی به حقوق اساسی خودتاکید می ورزیم و همگان را به مشارکت اصولی دریاری رسانی به کودکان محروم دعوت می کنیم. با این امید که درآغاز سال جدید و بهارطبیعت شاهد تلاشهای پیگیرواثربخش برای بهبود وضعیت زندگی این کودکان باشیم

چکیده

سکونت گاههای گسترده و خود انگیزه ای که با شتاب و بدون مجوز رسمی ، اغلب در حاشیه ی شهرهای بزرگ و بدون برنامه ریزی ایجاد می شوند ، مشکلات فراوانی را با حجم ، سرعت و تنوع بی سابقه ای برای خود و شهرهای مجاور به وجود می آورند . هر چند از پی آمدهای زیان باروتهدیدات آتی آن ها سخن به میان می آید ، اما به نقاط قوت و فرصت های موجود در این سکونتگاه ها کم تر توجه شده است .

از این رو ، نوشتار حاضر ضمن مروری بر دلایل شکل گیری و ویژگی های عمومی اسکان خود انگیزه و به بیانی غیر رسمی در شرایط کنونی ایران ، در پی نشان دادن ضرورت بازنگری در بسیاری از تصورات و ذهنیات مردم ، کارشناسان و مسئولین است و نتیجه می گیرد که اسکان خود انگیزه را نه تنها نباید به عنوان مشکل ، بلکه باید به عنوان بخشی از راه حل تامین مسکن اقشار کم درآمد شهری نگریست .

البته در لزوم برقراری عدالت اجتماعی و تعادل های منطقه ای (در جهت تامین مسکن همگانی و کاهش مهاجرت های ناشی از فقر مناطق) که به سیاست گذاری های کلان و مستمر در دراز مدت نیاز دارد ، هیچ شکی نیست ؛ لیکن ، چشم پوشی بر واقعیت های موجود با ابعاد انسانی میلیونی یا سیاست حذف فیزیکی آن ها ، به امید خشکاندن این پدیده در کوتاه مدت نمی توان تکیه کرد زیرا تصویری غیر عملی و غیر انسانی است .

به طور کلی ، اسکان خود انگیزه و غیر رسمی شهری در ایران ، نه پدیده ای گذراست ، نه کالبدی غیر قابل بهسازی و نه محتوایی بزهکارانه دارد ؛ بلکه قابلیت ها و توان های نهفته ای درون آن ها وجود دارد که در صورت توان مند سازی اجتماعات محلی و بسیج سرمایه ی اجتماعی ، می توان به آن ها دست یافت ، که این مهم با کمک شیوه ی حکمرانی نوین شهری بروز می کند .

در چنین صورتی ، با نقش تسهیل کننده و حمایتی بخش دولتی ، تمامی نقش آفرینان توسعه ی محلی در جوی از امید به آینده و تعلق به مکان زندگی ، پا به میدان گذاشته و اداره ی امور و برآوردن نیازهای جمعی را در دست می گیرند ؛ تا جایی که توسعه ی اجتماعی شکوفا و کالبد توسعه یافته نیز متجلی شود .

مقدمه

سکونتگاه های گسترده ای با شتاب و اغلب در حاشیه ی شهرهای بزرگ کشور به صورت خود انگیخته و بدون مجوز رسمی و در نتیجه بدون برنامه ریزی تشکیل می شوند و مشکلات بسیاری را با حجم ، سرعت و تنوع بی سابقه ای برای خود و شهرهای مجاور به وجود می آورند .

هرچند از پی آمدهای زیان بار و تهدیدات آتی آن ها سخن بسیار گفته شده ، اما به نقاط قوت و فرصت های موجود در این سکونتگاه ها کم تر توجه شده است . از این رو نوشتار حاضر ضمن مروری بردلایل شکل گیری و ویژگی های عمومی اسکان خود انگیخته و به بیانی غیر رسمی در شرایط کنونی ایران ، در پی نشان دادن ضرورت بازنگری در بسیاری از تصورات و ذهنیات جا افتاده در بین مردم ، کارشناسان و مسئولان است و نتیجه می گیرد که اسکان خود انگیخته یا غیر رسمی را نه تنها به عنوان مشکل بلکه باید به عنوان بخشی از راه حل تأمین مسکن اقشار کم درآمد شهری نگرست . این نوع اسکان نه پدیده ای گذرا و درحال نابودی است و نه کالبدی غیر قابل بهسازی و نه محتوایی بزهکارانه دارد ؛ بلکه قابلیت ها و توان های نهفته ای دارد که می تواند در برنامه ریزی و چاره جویی مشکلات از آن استفاده شود .

طرح مسئله :

در بعدکلان حاشیه نشینی عبارت است از شکل گیری شیوه ی شهرنشینی ناپایداری که در سکونتگاه هایی درون یا مجاور شهرها با سیمایی ناخوشایند و خارج از فضاهای رسمی و برنامه ریزی شده تجلی می یابد . کمیت و کیفیت پایین معیارهای اجتماعی ، اقتصادی ، زیست - محیطی و کالبدی این سکونتگاه ها ، به ویژه

در قیاس با شهر اصلی آشکار است و نیاز مبرمی به ارتقا شرایط محیطی به ویژه در جهت تأمین خدمات زیربنائی و اجتماعی آن ها وجود دارد. با روال گذشته ی مدیریت و برنامه ریزی شهری ، امکان پاسخ گویی به نیازهای برآمده از این سکونتگاه ها نیست ؛ چنان که پیوسته شکاف بین نیازها و پاسخ ها به طور روزافزون زیادتر می شود .

با توجه به سیاست های کلان جهانی در باره ی تعدیل ساختاری و جهانی شدن اقتصاد ، گسترش این گونه سکونتگاه ها بیش از هر زمانی متصور بوده و از این رو ، در اسناد جدید جهانی ، هم چون بیانیه ی آینده ی شهرها در کنفرانس سال ۲۰۰۰ برلین ، نسبت به رشد فرآیند " شهرنشینی غیر رسمی " در قرن ۲۱ در کشورهای " جنوب " هشدار داده است (۱)

مسئله مشخص در اسکان خود انگیخته و غیررسمی از یک سو به تجمع فقر و آسیب های اجتماعی در آن ها از سوی دیگر به محیط نابسامان کالبدی و نبود خدمات کافی مربوط است . اغلب به علت فقر ، سرمایه گذاری و خدمات رسانی در این سکونتگاه ها به چشم نمی خورد و از ابتدا برای نیازهای محله ها پیش بینی های کالبدی در نظر گرفته نشده است هم چنین ساکنان آن ها فقیرند و به سختی قادر به بهبود شرایط اجتماعی - اقتصادی خود می باشند ، زیرا در محیطی با خدمات کافی و رو به رونق اقتصادی زندگی نمی کنند ؛ بدین سان چرخه ی عقیمی از اجتماع فقیر و محیط فقیر نشین به وجود آمده که سیر نزولی مستمری دارد .

تبیین مسئله

علت اصلی در پیدایش و گسترش اسکان غیررسمی ، ناکارآمدی بازارهای رسمی زمین و مسکن در پاسخ گویی به نیاز مسکن بخش وسیعی از اقشار کم درآمد است (۲) در واقع شرایط و مقررات حاکم بر فضای رسمی شهر به گونه ای است که اقشار کم درآمد چاره ای جز ایجاد فضای غیررسمی برای اسکان خود ندارند و البته عناصر سوداگر نیز با سودجویی و فرصت طلبی از آن سوء استفاده می کنند .

به طور مشخص در فضاهای رسمی شهر که تحت هدایت و کنترل برنامه ریزی و مدیریت شهری است ، ضوابطی هم چون موارد زیر ، اقشار کم درآمد را از پوشش بازارهای رسمی زمین و مسکن خارج می سازد :

§ ضوابط تفکیک زمین بنابر استانداردهای طراحی متعارف موجب عرضه ی قطعات بزرگ زمین می شود ، که اقشار کم درآمد استطاعت خرید آن را ندارند ، برای

نمونه حداقل مساحت زمین در طرح های جامع شهری در بسیاری از موارد پول یک جا و سنگینی را نیاز دارد ؛ لیکن در خارج از محدوده ی شهری ، این گونه متقاضیان کم درآمد به خرید زمین هایی به طور میانگین یک سوم مساحت گفته شده می پردازند که اغلب قیمت هر مترمربع آن نیز به دلیل فقدان رسمیت و نبود خدمات شهری ارزان تر است (۳). بدین سان ، هزینه ی تأمین زمین به حدود یک پنجم کاهش می یابد .

§ ضوابط ساخت و ساز ؛ آن چنان است که پیش از شروع کار هزینه ی زیادی برای امضا گرفتن از مهندسان و عوارض شهرداری باید پرداخت و نیز برای صدور برگ پایان کار، خواهان ساختمان یکباره تکمیل شده است . این ضوابط با شرایط متقاضیان کم درآمد سازگاری ندارد . آن ها پس انداز زیادی در ابتدا ندارند و به علت نگرانی از نوسانات درآمدی ، خواهان تکمیل تدریجی و بهبود کمیت و کیفیت ساختمان در صورت تداوم منابع درآمدی شان هستند و در نتیجه در ابتدا توان پرداخت یک جا برای خدمات مهندسی گران قیمت را ندارند ؛ چنان که در بازار غیررسمی مسکن چنین پرداخت هایی ضرورت ندارد و با بهبود تدریجی اقتصاد خانوار ، ارتقاء ساخت و ساز میسر است .

§ ضوابط حوزه بندی (Zoning) در طرح های شهری برای نیاز مسکن کم درآمدها چاره ای جدا نیاندیشیده است . برای نمونه ، مسکن برای بسیاری از این گروه علاوه بر کارکرد سکونت و برخورداری از خدمات مرتبط با آن ، امکان تولید اشتغال نیز می باشد و جداسازی های متداول بین نواحی مسکونی و دیگر نواحی کارکردی در حوزه بندی شهری ، فرصت های درآمدی ایشان را کاهش می دهد ؛ چنان که در اسکان غیررسمی ، برای ایجاد واحد تجاری و کارگاه در قسمتی از واحد مسکونی منعی نیست و سبب بهبود اقتصاد خانوار می شود. همچنین مکان یابی اسکان غیررسمی به طور معمول نزدیک به نواحی فرصت های اشتغال شهری برای کم درآمدها بوده و هزینه ی رفت و آمد را (

که در دهک های پایین درآمدی خانوارهای شهری نسبت قابل توجهی از هزینه ی خانوار را تشکیل می دهد (کم می کند) . (۴)

§ ضوابط وام و اعتبار مسکن که بر پایه ی احراز مالکیت و داشتن سند رسمی است

هرچندتصرف عدوانی به ندرت در اسکان غیر رسمی پس از انقلاب اسلامی در ایران دیده می شود ، اما وجود قول نامه و تپه برای برخورداری از تسهیلات نظام بانکی کافی نیست . (۵) هم چنین خانوار کم درآمد باید به توان خود در پرداخت ماهانه ی اقساط اطمینان داشته باشد که این نیز با اقتصاد لرزان این خانوارها قابل پیش بینی نیست . از این رو منابع غیر رسمی و محلی (بدون این ضوابط و البته با بهره بسیار بالا) برای تأمین مالی ساکنان اسکان غیررسمی مورد استفاده قرار می گیرند .

با توجه به موارد بالا ، ناکارآمدی بازارهای رسمی زمین و مسکن شهری برای اقبال کم درآمد روشن می شود ، لیکن باید توجه داشت که علت بالاتری در پیدایش اسکان غیر رسمی ، آن هم اغلب در حاشیه ی شهرهای بزرگ کشور ، وجود دارد که برآمده از عوامل ساختاری است به عبارت دیگر ، عدم تعادل های منطقه ای در کشور باعث مهاجرت هایی می شود که منجر به تقاضای ناگهانی و متمرکز مسکن در مراکز جمعیتی برگزیده ای می شود که آمادگی عرضه ی کافی مسکن رسمی در حد استطاعت مالی متقاضیان را ندارد .

در جا به جایی های جمعیتی گفته شده ، گاه عوامل ویژه ای امواج انسانی را راه می اندازد (بلایای طبیعی و حوادث ناگوار سیاسی - اجتماعی مانند خشکسالی و جنگ - زدگی ...) و گاه عواملی به طور پیوسته علت تجمع خود انگیخته ی کم درآمدها می شود (فشاراقتصادی ، تبعیض منطقه ای و نارسایی های برنامه ریزی و مدیریت شهری که در مواردی مانند مهاجرت از نواحی محروم کشور و به حاشیه شهرها رانده شدن کم درآمدها از جمله عوامل می باشند) . (۶)

به رغم این مسایل نباید از فعالیت های سودجویانه باندهای محلی زمین باز در بستر گشایی پیدایش بسیاری از سکونتگاه های خود انگیخته و غیر رسمی غافل ماند . این باندها در تفکیک زمین ها ، فروش قول نامه ای آن ها ، تأمین مصالح و عوامل

کار ، تنظیم روابط سازندگان مسکن و نوعی حمایت غیر قانونی در مرحله ی ابتدایی اسکان ، فعال هستند . (۷)

چنان چه این سازماندهی نباشد ساکنان این سکونتگاه ها دارای آن چنان اطلاعات و بی پروایی نیستند که به ساخت سکونتگاه های غیر رسمی در شرایط کنونی به تنهایی اقدام کنند .

سخن را کوتاه کنیم ، پیدایش و گسترش اسکان غیر رسمی را نباید به دلیل ایجاد فضایی برای جرم و بزهکاری و سودجویی پنداشت . در واقع گروهی کم درآمد که در فضای رسمی شهر ، نیاز سرپناه و حق سکونت آن ها به رسمیت شناخته نشده و به بیانی " شهروند به حساب نیامده اند " خود برای پاسخگویی به یکی از نیازهای اولیه یعنی مسکن در فضایی غیر رسمی و نامنظم با حداقل فشار به خزانه ی دولتی ، این گونه سکونتگاه ها را برپا کرده اند .

ویژگی های کنونی اسکان غیر رسمی :

با اتکاء به مطالعات دانشگاهی و موارد پژوهش های دهه ی اخیر ، اسکان غیررسمی عبارت از سکونتگاه هایی که درون یا مجاور شهرها (به ویژه شهرهای بزرگ) دارای بافت کالبدی نابسامان و عمدتاً "خودرو بوده و متشکل از واحدهای مسکونی که بدون رعایت اصول فنی ساختمان (هر چند با مصالح متعارف) است ساخته شده و فاقد مجوز رسمی می باشند . اغلب ساکنان آن ها از اقشار کم درآمد با سابقه ی اندک شهرنشینی هستند ؛ که با آسیب های اجتماعی و اشتغال غیر رسمی بیش از میانگین شهری که به آن وابسته اند ، رو به رویند .

برای درک بهتر این پدیده ، جدول شماره یک به مقایسه ی ویژگی های غالب اسکان رسمی با اسکان غیررسمی ، در مرحله ی ابتدایی و مرحله ی پیشرفته می پردازد. مشاهده می شود که در گذر زمان ویژگی های اسکان غیررسمی در جهت شباهت با اسکان رسمی بهبود یافته ولی در هر حال ، تولید و حفظ سرپناه با بقا و ارتقاء خانوار کم درآمد در اسکان غیررسمی همبسته بوده و به بیانی ، هدف و وسیله همراه می شوند . (۸)

درچند مورد پژوهشی در منطقه ی کلان شهری تهران مشاهده شده که ساکنان به نسبت $1/3$ و $2/3$ به ترتیب دارای مشاغل رسمی و غیر رسمی بوده که

در گروه دوم مهاجران مستقیم روستایی بیش ترند و اغلب اولین استقرار آن ها در حومه شهر بوده و بسیار از آن ها اجاره نشین می باشند . در حالی که از گروه اول نسبت بیش تری دارای مالکیت واحد مسکونی بوده اند ؛ هم چنین بسیاری بنابر فشار هزینه اجاره ی مسکن از بازار رسمی شهر به سوی بازار غیر رسمی حاشیه شهر سر خورده اند .(۹)

رویش و پوییش سکونتگاه های خود انگیخته را می توان این چنین خلاصه کرد :
در نقطه ای نزدیک به فرصت های اشتغال و خدمات شهری ، بر روی زمین های قابل خرید در ابعاد کوچک و با ارتباطات خوب با شهر اصلی تکوین یافته و تا رسیدن به آستانه ای از جمعیت ، رشد شتابان ساخت وسازهای غیررسمی مسکن صورت می گیرد ؛ از این پس رشد آن کند شده و درخواست های تأمین زیر بناها و خدمات اجتماعی ساکنان و به سخن دیگر ، به رسمیت شناخته شدن شهرنشینی آن ها ، اوج می گیرد . طبق روال معمول کشور ، با دریافت خدمات و زیر بناها ، ارزش زمین و خانه به سطحی بالاتر از توان اقتصادی دیگر متقاضیان برای این گونه سکونتگاه ها می رسد ؛ در نتیجه گروه های مهاجر و تازه وارد کم درآمد دیگری به بازارهای غیر رسمی مسکن در حاشیه ی این " تازه شهرها " روی می آورند و آن ها نیز امید ارتقاء از حاشیه به متن شهر را در دل می پرورانند .

با تمام این اوصاف ، ویژگی های اسکان غیر رسمی در ایران به طور میانگین بهتر از معادل آن در اغلب کشورهای " جنوب " یا در حال توسعه است ؛ لیکن اختلاف بسیار آن با دیگر نواحی مجاور شهری ، آن ها را هم چنان آستان ناراضی های حاد می کند . در هر حال ، محیط آنها در شأن و کرامت انسانی نیست .

پندارها و باورهای سست بنیاد :

پیش از آن که به بحث در باره ی توان ها و تهدیدات پدیده ی اسکان غیر رسمی بپردازیم ، لازم است در مورد برخی پندارها که با بنیادی سست به باورهای همگانی بدل شده اند ، بازنگری شود و این نخستین گام برای چاره جویی مشکل می باشد .

نباید فراموش کرد که مبانی رهیافت ها و راه کارهای ناموفق کنونی در برخورد با این پدیده از همین پندارها و باورهای نادرست نشأت گرفته و جدول

شماره ۲ تلاشی برای بازنگری در طرز تلقی ما از اسکان غیر رسمی در شرایط کنونی ایران است که هر چند نیاز به پژوهش های اثبات گرایانه بیش تری برای استواری آن وجود دارد ، اما هم اینک نیز به عنوان فرضیه قابل طرح می باشد . (۱۰)

برخی جنبه های واقعیت ها که در جدول آمده ، نیازمند تأکید بیش تری است . از جمله این که نمی توان ساکنان این گونه سکونتگاه ها را بزهکار و مفسده جو نامید . هرچند تجمع فقر و تبعیض دریک محیط آن را مستعد پذیرش آسیب های گوناگون می کند ، اما در بسیاری از موارد ، آن ها مکان هندسی ظهور مفاسد شهر بوده اما لزوماً تولید کننده این مفاسد نیستند . به ویژه در باره ی بزهکاران حرفه ای بی مکان که به صورت غیرساکن از فضای آشفته و نبود نظارت قانونی در این بافت ها استفاده می کنند و با "سربازگیری" از فقر زدگان نقشی سایه ای ولی سازمانده و کلیدی دارند .

حال در برابر این پرسش قرار می گیریم که باوجوداین ساکنان شریف وبا ارزش های اخلاقی نشأت گرفته از روستاها و جوامعی که پشت سر گذاشته اند (که باید سخت گیرتر از شهرهای بزرگ باشد) ، چگونه است که در برابر بزهکاری ها و فعالیت های غیرقانونی در محیط زندگی شان مقاومت نکرده و حتی اجازه ی آن را نیرمی دهند ؟

پاسخ به چگونگی همبستگی این اجتماعات برای بقاء باز می گردد ؛ یعنی ضعف حمایت های رسمی و تهدیدات روزمره برای " بودن یا نبودن " نیاز به حمایت های غیر رسمی در اجتماعات محلی را ایجاب می کند . در این شرایط روابط مستحکم درونی ، راز بقاء محسوب می شود . بنابراین نمی توان تک نوازی کرد و در واقع ، سرنوشت هر عضو این اجتماعات غیر رسمی در پیوندی روشن با سرنوشت دیگران است که گویی برخورد و حذف هریک به هر دلیل باعث حذف همه خواهد شد . از این رو ، هم رنگ جماعت شدن و چشم بستن بر آن چه از نظر بسیاری ناپسند است ، متداول می شود . ضمن آن که رویارویی با ساختار قدرت غیر قانونی باندها اساساً در توان افراد این سکونتگاه ها نیست .

توان ها و تهدیدات اجتماعات بر آمده از اسکان غیررسمی

هرچند از توان ها و امکانات استفاده از اجتماعات موجود در سکونتگاه های غیر رسمی آگاهی چندانی وجود ندارد و کم تر به آن پرداخته اند ، لیکن از تهدیدات و تنگنای آن ها سخن بسیار گفته اند .

در رابطه با " خطر حاشیه نشینی برای شهرها " و " تهدید شهروندان توسط حاشیه نشینان " مباحث زیادی در رسانه ها مطرح می شود که دچار نوعی کج اندیشی در طرح مسأله بوده و کم تر از " بحران مسکن برای کم درآمدها " و " ضعف برنامه ریزی و مدیریت شهری در پاسخ به نیازهای اقشار کم درآمد " صحبت می شود . نا رضایتی و عصبیت که از طرف ساکنان شهر اصلی و به تصوری شهروندان " اصلی " نسبت به ساکنان اسکان غیررسمی وجود دارد ؛ ریشه در غریبه ترسی و عدم پذیرش " غربتی " دارد و حضور آن ها تحمیلی بر هزینه های شهری تلقی می شود . گویی تازه واردان نباید از آن چه شهرنشینان امروزی برخوردارند ، بهره مند شوند و حق آن ها در دسترسی به فرصت های ارتقاء اجتماعی در شهر نادیده گرفته می شود .

اغلب ساکنان سکونتگاه های غیررسمی ، (رضایتی نسبی نسبت به آن چه ترک گفته اند) دارند و شاید مهم ترین دلیل این رضایت در " امید به بهبود زندگی " آن ها نهفته است . فراموش نکنیم که بسیاری از آن ها از " انزوا " به " حاشیه " آمده اند و اگر انزوا راه به جایی ندارد ، " حاشیه " آن ها را امیدوار به " مرکز " نشینی می کند . بنابراین ، حفظ امید و استفاده از توان آن ها بسیار با اهمیت است و همواره باید مد نظر سیاست گزاران باشد .

اما با استمرار سکونت در سکونتگاه های غیررسمی ، به ویژه برای نسل های بعدی که بهبود چشم گیری در فضای زیستی خود نمی بینند و فقر ، فساد و تبعیض را حس می کنند ، نارضایتی غلبه یافته و تهدیدات بالقوه ای برای اغتشاش به وجود می آید . البته مطالعات نشان دهنده ی آن است که تا تهدیدی جدی متوجه " بودن یا نبودن " این سکونتگاه ها نباشد ، معمولاً " تهاجم و اغتشاشات خود انگیخته وجود ندارد و آن ها برای حفظ وضع موجود خود و دریافت خدمات دولتی ، آماده ی مصالحه و تسلیم اند . در هر حال شایسته است در مرحله ی نخست تهدید این اجتماعات ، برای خود آن ها صحبت شود و این که فضای زیستی ناسالم برای تربیت

فرزندان آن ها و پایداری اجتماعی - اقتصادی و زیست - محیطی نه تنها خود آن ها بلکه برای تمامی شهر خطرناک است .

از مهم ترین توان های نهفته در اجتماعات برآمده از اسکان غیر رسمی ، نیروی انسانی فراوان و جوان است که می تواند، با کسب دانش و مهارت های لازم به سرمایه ی انسانی تبدیل شود . هم چنین ، سرمایه ی اجتماعی با ارزشی وجود دارد که البته در برابر تعارضات قانونی ، شکلی منفی به خود گرفته ولی در صورت زمینه سازی مناسب ، می تواند در بهسازی مشارکتی از آن ها استفاده شود . در واقع ، این سرمایه ی اجتماعی باید بخشی از منابع جدیدی تلقی شود که با به کارگیری آن می توان مشکلات زیادی را با سازماندهی جمعی برطرف کرد .

در کنار سرمایه های انسانی و اجتماعی اشاره شده ، سرمایه های مالی نهفته ای نیز قابل توجه می باشند . برای نمونه کافی است توجه کنیم که برای بسیاری از خدمات رایگان یا ارزان موجود در شهرها ، تا چه حد توسط این اجتماعات هزینه می شود (مواردی مانند تأمین آب آشامیدنی ، خدمات درمانی و حمل و نقل) . (۱۱) هنگامی که صرف هزینه ی زیاد در خرید مصالح متعارف در این سکونتگاه ها را به ویژه در مقایسه با دیگر کشورهای " جنوب " ملاحظه کنیم ، ضعف نهاد سازی های لازم برای استفاده صحیح و فنی از آن ها آشکارتر می شود .

رهیافت ها و راه کارهای حل مشکل

دربرخورد با اسکان غیررسمی، چهار رهیافت به شرح جملات نمادین نوشته شده در شکل شماره ۳ قابل طبقه بندی است . در نخستین رهیافت ، با نگرشی محافظه کارانه ، ریشه کنی پدیده سفارش می شود و به مسایل به گونه ای نگاه می شود که چاره ای جز تخریب و راه اندازی " بولدوزرها " برای حفظ امنیت به نظر نمی رسد .

نمودار شماره ۳ - طبقه بندی رهیافت های برخورد با اسکان غیررسمی

رهیافت های چاره اندیشی اسکان خود انگیخته / غیررسمی	
پدیده را ریشه کن کنیم	با نگرشی محافظه کار
پدیده را رها کنیم	با نگرشی لیبرال
پدیده را ریشه ای حل کنیم	با نگرشی رادیکال
پدیده را اصلاح کنیم	با نگرشی اصلاح طلب

رهیافت اول در واقع صورت مسأله را پاک کرده و به جابه جایی جغرافیایی مسایل باقی مانده توجه ندارد ؛ هم چنین در رابطه با اهمیت " حفظ امید " برای ساکنان این اجتماعات ، این رهیافت یأس فراگیر را فشرده و در برابر تهدید جدی آن ، انگیزه های مقابله و انفجار را تقویت می کند .

رهیافت دوم ، بانگرشی لیبرال و تشابه سازی تاریخی با مراحل توسعه ی دیگر جوامع " شمال " یا توسعه یافته ، اسکان غیر رسمی را پدیده ای گذرا و میرنده تلقی می کند و از این رو خواهان رها سازی آن به ساز و کارهای بازار است و انتظار دارد که با گذر زمان و دست یافتن به توسعه ، دیگر اسکان غیر رسمی وجود نداشته باشد . خطای این نگرش در تشابه سازی تاریخ برای کشورهای " جنوب " با توجه به استمرار و گسترش این پدیده مشهود است . ضمن آنکه بی توجهی به میلیون ها شهروند طی ده ها سال به امید حل خود به خودی مسائل ، از نظر ارزش های انسانی مقبول نیست .

رهیافت سوم ، با نگرشی رادیکال و نپذیرفتن " قوانین بازی " ، در پی چاره های اساسی یا تغییر در ساختارهای جامعه است . تصور بر این است تا نظام کلان اصلاح نشود ، نظام های خرد قابل اصلاح نیستند و در واقع درگیر بهبود وضعیت اجتماعات

ساکن در سکونتگاه های غیررسمی نشده و به سازماندهی اجتماعی برای جنبش های سیاسی تکیه می کند و از این رو ، باز هم مانند رهیافت دوم ، آن ها را به حال خود رها کرده تا زمانی که ساز و کارهای فقرزا و ناعادلانه ی جامعه نابود شوند .

رهیافت چهارم ، با نگرشی اصلاح طلب ، هرچند ضرورت برقراری عدالت اجتماعی و تعادل منطقه ای را (برای مسکن همگانی مهاجرت های ناشی از فقر مناطق) باور دارد ، اما برای کوتاه و میان مدت به حل مشکل از طریق قبول واقعیت آن و پرداختن به توان های موجود در آن کوشش می کند . و بیش از اصرار بر تغییری ناگهانی در سطح کلان ، تحولی تدریجی در سطوح خود را چاره ساز می داند . بنابراین طبق این رهیافت نباید پرداختن به راه حل های ساختاری به قیمت غفلت از رنج و فقر موجود در این اجتماعات تمام شود .

در چهارچوب رهیافت چهارم ، برای چاره جویی مشکل اجتماعات برآمده از اسکان غیررسمی ، راهبرد توانمند سازی ، (Enablement) مناسب ترین راه حل می باشد که امروزه در آخرین اسناد جهانی و بنابر تجارب متعدد به طور قوی مورد پذیرش قرار گرفته است . (۱۲) بخش دولتی در گذشته اغلب با کنارزدن اجتماعات محلی کم درآمد ، به "دست گیری" از آنان و دادن صدقه باتأمین خدمات ونوســــازی مساکن آن ها می پرداخته است . این شیوه ی کار به صورت نمایشی و گزینشی با تجهیز منابع زیاد و استانداردهای بالایی عملی می شد و قابل تعمیر نبود و اساساً "مشوق گدا پروری یا باج گیری می شد .

راهبرد توان مند سازی (به مصداق آموزش ماهی گیری و حتی توربافی به جای ماهی دادن به تهی دستان) در پی ظرفیت سازی در اجتماعات برای حل مشکلات آن ها با اندیشه ، منابع و بازوی خود آن هاست . برای دست یابی به چنین مرحله ای ، نیاز به شیوه ی اداره و حکمرانی شهری (Urban Governance) نوینی است که بر پایه های قانون مداری ، شفافیت ، پاسخ گویی و برقراری ساز و کارهای مرد سالارانه ، بدبینی تاریخی اجتماعات تهی دست نسبت به حکومت ها را بزداید و آن ها را با تمام سرمایه های انسانی ، اجتماعی ، و مالی شان به مشارکت طلبد .

در این راهبرد، قبل از آن که راه حل های مهندسی طرح بشود ، فرآیندهای اجتماعی برای فعال کردن اجتماعات محلی طراحی می شود و هرگز مردم را به صورت منفعلانه در برابر طرح هایی قرار نمی دهند که آن ها را خمیرهای نرمی برای این که قالب های آهنین طرح ها بر آن ها زده شود ، بدانند .

بدین ترتیب ، راه کارهای برآمده از این راهبرد ، در پی تشکیل سرمایه های انسانی و اجتماعی این اجتماعات با اقدامات جمعی و بهبود فضای زیستی آن هاست .

در این بین نقش تسهیل کنندگی و حمایتی برای بخش دولتی قابل توجه بوده و اقدامات زیر را توصیه می کنند :

§ زمینه سازی برای تشکیل نهادهای محلی و کمک به ظرفیت سازی در آن ها برای مشارکت در تصدی امور جمعی .

§ به رسمیت شناختن حق سکونت و تأمین مسکن در این گونه سکونتگاه ها برای همه و برقراری حمایت قانونی در این موارد .

در نتیجه امنیت خاطری برای ساکنان سکونتگاه های غیر رسمی همراه با امید به بهبود در اثر تلاش و اقدامات جمعی ایشان فراهم می شود تا صمیمانه ، منابع خود را به مشارکت با جمع بگذارند .

بهبود فضای زندگی به تدریج احساس تعلق مکانی و هویت جمعی به بار آورده و حل مشکل با استفاده از توان های اسکان غیر رسمی را ممکن می سازد . این کوشش زمانی به نتیجه خواهد رسید که برای بهبود وضعیت خانوار و حرکت صعودی در جابه جایی اجتماعی ، اجباری به جا به جایی مکانی و ترک این گونه محله ها نباشد . اجتماعات سالم باید بر پایه ی سکونتگاه های کنونی شکل بگیرند و گرنه تصور ساختن آرمان شهری از نو ، یا هرگز عملی نشده و یا در " ویتترین نمایشی " برای معدودی باقی مانده و راه حلی فراگیر نیست .

سخن کوتاه ، بررسی ویژگی های اسکان غیررسمی در ایران بیانگر آن است که با وجود تهدیدات بالقوه ، فرصت ها و توان های با ارزشی نیز وجود دارد که با تغییر نگرش و روش مدیریت و برنامه ریزی شهری ما ، دست یابی به راه حل های اساسی با حداقل بار برای دولت ممکن است و آن هم در راستای ساختن جامعه ای سالم و پایدار ، نه تنها در ظاهر و کالبد بلکه در باطن و کارکرد .

دکتر مظفر صرافی

- ۱ – Hall, P . & U . Pfeiffer (۲۰۰۰) . Urban Future ۲۱ – A Global Agenda for Twenty – First century cities . London : E & Fn Spon . P . ۱۲۹
- ۲ – مرکز مطالعات و تحقیقات شهرسازی و معماری ایران (۱۳۷۴) . " حاشیه نشینی : آثار و پی آمدهای آن بر شهرها " (گزارش مرحله پنجم) . تهران : وزارت مسکن و شهر سازی . صفحات ۶ و ۷
- ۳ – مرجع قبلی ، صفحات ۲۶ و ۲۷
- ۴ – گیلبرت، آلن و جوزف گالگر (۱۳۷۵) . شهرها ، فقر و توسعه – شهرنشینی در جهان سوم ، ترجمه پرویز کریمی ناصری . تهران : اداره کل روابط عمومی و بین الملل شهرداری تهران . صفحات ۱۹۰ تا ۱۹۶
- ۵ – در شناخت ویژگی های حاشیه نشینی در ایران ، پژوهش های پیشتاز آقای دکتر پرویز پیران ، از جمله منابع زیر توصیه می شود : " آلونک نشینی در تهران "
- در : اطلاعات سیاسی _ اقتصادی ، شماره های ششم تا دوازدهم .
- ۶ – با استفاده از : جمع بندی "نخستین کارگاه شناخت و بررسی اسکان غیررسمی درایران " که توسط سازمان عمران و بهسازی شهری و شهرداری مشهد در روزهای ۴ و ۵ مهرماه ۱۳۸۰ برگزار شد .
- ۷ – با استفاده از : جمع بندی " نخستین کارگاه منطقه ای فقر شهری و سکونتگاه های غیررسمی " که توسط سازمان عمران و بهسازی شهری و با شرکت کارشناسان بانک جهانی و برنامه عمران ملل متحد در روز ۲۳ آبان ۱۳۸۰ در تهران برگزار شد.
- ۸ – این جدول با استفاده از ایده ی مطروحه در منبع زیر طرح شده است :
Potter , R.B. & S.Liyod - Evens (۱۹۹۸) . The City in the Developing World.
Harlow (u.k) : Addison Wesley Longman .P.۱۴۹
- ۹ – برای نمونه به پایان نامه های کارشناسی ارشد دانشجویان زیردرگروه جغرافیای دانشگاه شهید بهشتی مراجعه شود .

" موسسه رویش نهال جوان "

" موسسه رویش نهال جوان " موسسه ای غیردولتی است که از سال ۱۳۸۴ و با انگیزه ارائه خدمات انسانی و اجتماعی توسط کارشناسان اموراجتماعی و روانشناسی با تجربه مرتبط و با کسب مجوزازسازمان بهزیستی وبا هدف کلی حمایت ازکودکان ، زنان و خانواده های درمعرض آسیب و آسیب دیده بااولویت کودکان کارو خیابان فعالیت رسمی و قانونی خود را آغاز نموده است .

هیأت موسس و هیأت مدیره این موسسه باهمکاری اعضا و داوطلبین کلیه فعالیت های خود را به صورت غیرانتفاعی و داوطلبانه انجام می دهند .

اهم اهداف و فعالیت های موسسه :

- ✓ ایجاد مراکزامن ودردسترس برای کودکان کاربمنظورپیشگیری ازتبدیل کار کودک به آسیبهای اجتماعی .
- ✓ ارتقای سطح کیفی و کمی زندگی کودکان کاروخیابان وکودکان درمعرض آسیب و آسیب دیده .
- ✓ ارائه برنامه و خدمات آموزشی ، فنی و حرفه ای ، فرهنگی به کودکان ، زنان و خانواده های جامعه هدف .
- ✓ تامین نیازهای جسمی ، روانی و اجتماعی کودکان کاروخیابان .
- ✓ همکاری در اجرای طرحهای پژوهشی مربوط به کودکان کاروخیابان و کودکان و زنان در معرض آسیب و آسیب دیده .
- ✓ بررسی وضعیت خانواده های کودکان جامعه هدف و پیگیری امورخانوادگی ، تحصیلی ، حقوقی ، کاریابی و ... آنان .
- ✓ ارائه خدمات مشاوره ای و مددکاری به کودکان و زنان جامعه هدف .
- ✓ ارائه کمکهای مالی مورد نیاز به خانواده های کودکان .

- ✓ آگاهسازی و ارائه برنامه در خصوص حساس نمودن مسئولین و ارگانهای دولتی نسبت به مسائل و مشکلات کودکان کار و خیابان .
- ✓ همکاری و همفکری با سایر موسسات دولتی و غیردولتی در ارتباط با رفع مشکلات کودکان جامعه هدف .
- ✓ ارائه برنامه و تلاش در راستای تغییر مناسب کار کودک ، کاهش کار کودکان بمنظور دستیابی به هدف حذف کارهای دشوار برای کودکان کار و خیابان .
- ✓ توانمند سازی کودکان کار و خیابان با ارائه برنامه های آموزشی و آموزش حرفه .

ساختار اداری و اجرایی موسسه :

به منظور اجرای بهینه فعالیت های مورد نظر موسسه ، کلیه کادر اجرایی ، اعضا و داوطلبین موسسه در بخش های مختلف کاری موسسه سازماندهی شده اند .

۱ - بخش اداری و اجرایی : توسط مدیریت و با نظارت هیئت مدیره نسبت به سیاست گذاری و اجرای برنامه های مدون موسسه در خصوص تمامی فعالیت های منطبق با اهداف اساسنامه و امور اداری و جاری موسسه و نظارت بر کلیه مسائل مالی و چگونگی فعالیت های بخش های موجود ، این فعالیت صورت می پذیرد

۲ - بخش پژوهش : در راستای اجرای طرحها و پروژه های پژوهشی مرتبط با موضوع کودکان کار و خیابان ، زنان و کودکان در معرض آسیب و آسب دیده و مشارکت در تحقیقات و پژوهشهای اجتماعی مربوط به خانواده های جامعه هدف در سکونتگاههای غیررسمی با هدف " شناخت مسائل و ارزیابی و تحلیل حاکم بر نوع زندگی در حاشیه نشینی " .

که این بخش با همکاری و مسئولیت اعضای اصلی و کادر مدیریت و اجرایی، برنامه ریزی و انجام می شود .

۳ - بخش آموزش : این بخش با هدف ارتقای سطح کمی و کیفی کودکان و خانواده های آنان که با همکاری داوطلبانه اعضاء و داوطلبین موسسه و با بهره گیری از مربیان آموزشی و اساتید دانشگاهی در زمینه های زیر فعالیت می نمایند :

الف- آموزش مهارت های زندگی: با هدف ارتقای سطح دانش و اطلاعات کودکان کار و خانواده های آنان و توانمند نمودن آنان در برخورد درست با مشکلات .

ب - آموزش مهارت های اخلاقی : با هدف تغییر رفتار و اصلاح رفتار نامناسب کودکان و آگاه سازی آنان نسبت به نحوه برخورد با پدیده و مشکلات .

ج - کمک آموزش تحصیلی (تقویت بنیه تحصیلی) بمنظور پیشگیری از افت تحصیلی کودکان کار و کودکان در معرض آسیب .

د - آموزش های هنری : موسیقی ، شعروسرود، نقاشی ، تئاتر، کتابخوانی ، یادگیری کامپیوتر و...

ه - شناسائی کودکان کاربا استعداد و شناسائی کودکان کاربازمانده از

تحصیل

ع - بخش روابط عمومی ، تبلیغات و تدارکات :

همکاران این بخش در چند زمینه فعالیت می نمایند :

الف - شناسائی و معرفی موسسه و تهیه بروشور و تراکت و تبلیغات مربوط به

موسسه و اطلاع رسانی و آگاه سازی مردم منطقه محل فعالیت در خصوص برنامه هاو فعالیت های موسسه .

ب - تهیه و تأمین اقلام و مایحتاج مختلف خوراکی و پوشاکی و تحصیلی و ... مورد نیاز کودکان و خانواده های آنان .

ج - شناخت منابع محلی و معتمدین منطقه و حساس سازی مسئولین دولتی و غیردولتی درمورد مکانهای حاشیه نشینی .

۵- بخش خدمات مددکاری :

همکاران این بخش ۲ نوع خدمات را به جامعه هدف ارائه می نمایند .

۱ - بررسی و شناسائی وضعیت خانوادگی و بازدید منزل کودکان کاروخیابان و خانواده های آنان و ارائه برنامه و خدمات حمایتی به آنان .

۲ - رفع مشکلات معیشتی ، آموزشی ، تحصیلی ، کاریابی ، معرفی به مراجع درمانی و پزشکی و ...

۶- بخش خدمات مشاوره و روانشناسی :

این بخش با همکاری اعضاء و بهره گیری از اساتید مرتبط ، نسبت به ارائه خدمات مشاوره وروانشناسی به کودکان کاروخیابان و کودکان و زنان در معرض آسیب و آسیب دیده درزمینه های مشاوره های فردی ، خانوادگی ، تحصیلی ، زناشویی ، اعتیاد ، رفتارهای پرخطر و... می پردازد و درصورت نیاز به ادامه درمان آنان ، آنان را به مراجع درمانی ذیربط معرفی می نماید .

مراکز فعالیت و واحدهای اجرایی موسسه :

- ۱ - دفتر و پایگاه مرکزی موسسه: واقع در فرحزاد - میدان فرحزاد - خیابان استخر - پلاک ۱۷ که کلیه فعالیت های نظارتی ، برنامه ریزی و تعدادی از کلاسهای آموزشی دختران در این مکان برگزار می گردد .
- ۲ - مجتمع آموزشی لالی (اسدآبادی) : در راستای ارائه خدمات آموزشی و تحصیلی به کودکان کاروخیابان پسر (مقطع ابتدایی ، راهنمایی) و خانواده های آنان در زمینه های آموزش مهارتهای زندگی و آگاه سازی نسبت به رفتارهای پر خطر (اعتیاد ، ایدز) فعالیت می نماید .

- ۳ - زورخانه فرحزاد : ارائه خدمات کمک آموزش تحصیلی ، مهارتهای اخلاقی ، مهارتهای زندگی و اجرای برنامه های فرهنگی ، ورزشی و ...
- ۴ - مجتمع آموزشی امام علی (ع) در منطقه ۱۹ واقع در پاسگاه نعمت آباد ، خیابان خلایق (سهیل) که همراه و همگام با شبکه یاری کودکان کاروخیابان و

موسسه آموزشی و پژوهشی پویا، نسبت به ارائه فعالیت های مشاوره ،
آموزشی ، تقویت بنیه تحصیلی ، اختلالات یادگیری و ... فعالیت می نماید .

فعالیت های انجام شده در سال جاری :

- ۱ - اجرای طرح شناسائی کودکان کاروخیابان در ۲ منطقه (۲ و ۱۹) به تعداد ۲۵۰۰ کودک کاروخیابان .
- ۲ - اجرای طرح کاهش آسیبهای اجتماعی درسکونتگاههای غیررسمی(حاشیه نشینی) درمنطقه فرحزاد و درکه .
- ۳ - ایجاد پایگاه خدمات اجتماعی در منطقه فرحزاد .
- ۴ - برگزاری کلاسهای آموزشی مهارتهای زندگی برای کودکان کارودرمعرض آسیب وخانواده های آنان .
- ۵ - برگزاری کلاسهای آموزشی مهارتهای اخلاقی برای کودکان کاروخیابان .
- ۶ - مشارکت و همکاری با موسسه رهیاب و گروه " پیشگیری از کودک آزاری " .
- ۷ - برگزاری کلاسهای کمک آموزش تحصیلی درمقاطع ابتدائی و راهنمائی برای کودکان کاروخیابان در پایگاههای موسسه .
- ۸ - اجرای برنامه های تفریحی و فرهنگی و ورزشی برای کودکان کاروخیابان ازجمله : برگزاری اردوهای یک روزه با پذیرائی ، استفاده ازاستخر ، شهربازی ، سینما .

- ۹ - تلاش موسسه و همکاری و هماهنگی با چند NGO برای جذب همکاری و حضور در منطقه فرحزاد .
- ۱۰- توزیع پوشاک ، مواد غذایی ، حمایت مالی از دانشجویان نیازمند ، انجام مسائل درمانی .
- ۱۱- شرکت در جلسات سایر NGO های شبکه برابر دعوت های انجام شده .
- ۱۲- برگزاری مراسم و برنامه های مختلف به مناسبت های گوناگون و مرتبط .
- ۱۳- حضور و مشارکت فعال در جلسه کمیته هماهنگی شبکه یاری کودکان کاروخیابان .
- ۱۴- همکاری با سازمانهای دولتی و غیردولتی مرتبط .
- ۱۵- حضور و مشارکت فعال در پایگاه مجتمع امام علی (ع) و اجرای برنامه های مورد نیاز کودکان در معرض آسیب و آسیب دیده و خانواده های آنان .

روزی که آدمی
خورشید دوستی را،
در قلب خویش یافت،
راه رهایی از دل این
شام تار هست!
و آنجا که مهربانی
لبخند می‌زند،
در یک جوانه نیز
شکوه بهار، هست.

« فریدون مشیری »

انجمن حامیان کودکان کاروخیابان

- ایجاد پایگاه اورژانس اجتماعی با همکاری بهزیستی در سکونت گاههای غیررسمی .
- بیمه حوادث کردن تمام کودکان تحت پوشش خانه های مهر انجمن حامیان کودکان کاروخیابان .
- برگزاری کلاس یک روزه کمک های اولیه جهت مربیان خانه مهر ۱ و ۲ و ۳ که در مواقع ضروری مثل دیر رسیدن اورژانس خود اقدامات اولیه را انجام دهند .
- شرکت در برنامه هفته نیروی انتظامی با برپایی غرفه در پارک شفق جهت معرفی آسیب اجتماعی و سخنرانی و اطلاع رسانی به دانش آموزان مدارس به عنوان سخنرانی حمایت از کودکان کاروخیابان باعث بالارفتن ضریب امنیت در جامعه می شود (۸۷/۷/۱۵).
- برگزاری جشن تقدیر از همه مربیان و داوطلبین همکاری انجمن حامیان کودکان کاروخیابان (۸۷/۱۱/۲۹) .
- برگزاری جشن عیدانه جهت تمام کودکان تحت پوشش انجمن در یکی از سالن های کرج .
- برپایی نمایشگاهی در دفتر سازمان بین الملل جهت نیازهای ضروری پناهندگان و بازگشت آنان به وطن خود (۸۸/۲/۱۴) .
- برپایی غرفه با همکاری شهرداری جهت روز هوای پاک .

فعالیت‌های جنبی خانه مهر مرکز سرآسیاب کرج (تابستان ۱۳۸۸)

باتوجه به انگیزه مددجویان عزیز و نیاز سنجی انجام شده در طی مدت ۹ ماهه آموزشی، در نظر گرفته شد به منظور توانمند سازی مددجویان در زمینه مهارت‌های زندگی و رفتارهای هنجار اجتماعی با آموزش‌های هنری، علمی و فرهنگی، برنامه‌های جنبی مرکز برنامه ریزی شود.

در پی آوردن این مهم برنامه‌های ذیل در حال حاضر در مرکز اجرا می‌شوند:
کلاس‌های تابستانی شامل:

§ کلاس زبان: در دو سطح زبان ۱ و زبان ۲، برای کودکان و نوجوانان، هفته‌ای دو روز

§ کلاس خیاطی: برای دختران نوجوان در دو روزهفته.

§ کلاس کامپیوتر: برای پسران و دختران بالای ۱۰ سال دو روز در هفته.

§ کلاس قرآن: در دو سطح قرآن ۱ و قرآن ۲، برای کودکان و نوجوانان، ۱ روز در هفته. کلاس نقاشی و طراحی: در سه گروه هر گروه سه روز در هفته (روزهای زوج - روزهای چهارشنبه این کلاس به آموزش ارزش‌های زندگی طبق برنامه‌های جهانی و منطبق با کتب موسسه پژوهشی کودکان دنیا پیش می‌رود.)

§ تشکیل کارکردهای اجتماعی در دو گروه، دختران ۱۰ سال به بالا و پسران ۱۰ سال به بالا. به منظور آماده سازی نوجوانان مددجو برای حل مسائل خودشان، شناخت آنها از حقوق فردی و اجتماعی، مسئولیت پذیری و ... که در کل شامل همان مهارت‌های زندگی اما در غالب میزگردها و بحث‌های آزاد می‌باشد.

§ فعالیتهای پزشکی به منظور ترویج بهداشت عمومی از قبیل تزریق همه واکسن‌ها و تشکیل پرونده پزشکی و گرفتن کارت واکسن برای تمام مددجویان مرکز و ترویج مادران برای تنظیم خانواده از طریق لیسانسیه مامایی و گذاشتن دستگاه جلوگیری از بارداری به صورت رایگان برای مادران متقاضی و درمانهای

اورژانسی برای مددجویانی که محروم هستند و جزو گروه مدد رسانی می باشند .

§ برگزاری جلسات مشاوره فردی توسط خانم بکی مددکارمرکز، با وقت قبلی برای اهالی محل ، مددجویان و خانواده های آنان و گاهها" داوطلبین در روزهای شنبه و پنجشنبه ۱۲ الی ۳ بعد از ظهر (که درجلب حمایت بومی بسیار موثر بوده است) .

§ تشکیل کلاسهای مهارتهای زندگی برای خانمهای هفده سال به بالا هر هفته پنجشنبه ها .

§ تشکیل کلاسهای تقویتی خصوصی برای کودکان ایرانی محل که قادر به گرفتن معلم خصوصی نیستند در دروس آموزشی مثل ریاضی ، زبان و ... و استفاده از داوطلبین محصل محلی در این خصوص که علاوه بر تقویت آموزشی کودکان محروم ، موجب ترویج مسئولیت پذیری اجتماعی درمحل شده است .

§ هدایت مددجویان مستعد به سمت آموزش بهتر که درحال حاضر یک مددجو برای حرفه آموزی به آرایشگاه مردانه مراجعه می کند و یک مددجو به کلاس زبان موسسه ای می رود .

§ درنهایت تشکیل گروه مدرسان (شامل مددکار مرکز خانم بکی - سه گروه مدد رسانی خانم شیرازی - آقای محمدی و خانم حسینی پور) .

این گروه پس از شناسایی کودکان محروم مرکز با بررسی اوضاع و شرایط زندگی آنها و اولویت بندی نیازهای زیستی - اجتماعی مددجویان اقدام به جذب خیرین فردی برای هرمددجو نموده و با تشکیل پرونده ای جداگانه برای این افراد و اطلاع رسانی ماهانه به خیرین آنها امکان ایجاد ارتباط عاطفی و حمایت پی گیرخیرین را فراهم کرده است و به یاری خدا درحال حاضر ۱۰ نفر ازمددجوهای محروم تحت پوشش ۶ خیر می باشد . ۵ مددجوی دیگر نیز احتیاج به حمایت دارند که انشاء اله پس از تکمیل تحقیق ، تحت پوشش قرار می گیرند .

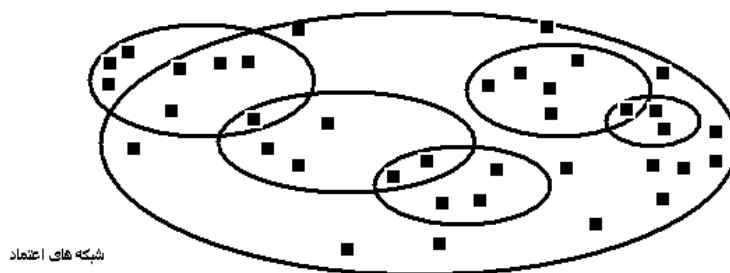
- چرا از سرمایه اجتماعی صحبت می کنیم ؟
  - سرمایه اجتماعی از چه جنسی است ؟
- Ø سرمایه اجتماعی سرمایه ای است که در ارتباط خود با سایرین و در شبکه ارتباطی خود از آن برخوردار هستیم .
- Ø شالوده سرمایه اجتماعی را می توان در دو کلمه خلاصه کرد "موضوع روابط"
- سرمایه اجتماعی را می توان حاصل پدیده های زیر در یک سیستم اجتماعی دانست :
- E اعتماد متقابل ،
  - E تعامل اجتماعی ،
  - E گروه های اجتماعی ،
  - E احساس هویت جمعی و گروهی ،
  - E احساس وجود تصویری مشترک از آینده .
- سه عنصر اساسی در تعریف مفهوم سرمایه اجتماعی :
- آگاهی
  - اعتماد
  - مشارکت
- اعتماد به سه صورت خود را نشان می دهد، یا به عبارتی دارای سه نوع است :
- § اعتماد بین فردی یا اعتماد به افراد آشنا .
  - § اعتماد اجتماعی یا اعتماد تعمیم یافته یا اعتماد به بیگانگان .
  - § اعتماد مدنی یا اعتماد به سازمانها و نهادها .

اعتماد و پیوندهای درون گروهی			
زیاد		کم	
سرمایه اجتماعی در سطح جامعه کاهش می یابد	پائین بودن سطح سرمایه اجتماعی در کل	کم	اعتماد و پیوندهای بین گروهی
سرمایه اجتماعی در سطح جامعه افزایش می یابد	به ندرت می توان نمونه ای از این وضعیت یافت	زیاد	

شبکه اعتماد (NET WORK OF TRUST):

شبکه اعتماد عبارت از گروهی است که براساس اعتماد متقابل به یکدیگر ، از اطلاعات ، هنجارها و ارزشهای یکسانی درتبادلات فیما بین خود استفاده می کنند. از اینرو ، اعتماد فیما بین نقش زیادی در تسهیل فرآیندها و کاهش هزینه های مربوط به اینگونه تبادلات دارد . شبکه اعتماد می تواند بین افراد یک گروه و یا بین گروه ها و سازمانهای مختلف به وجود آید .

مفهوم ذکر شده را می توان در قالب شکل زیر مشاهده کرد :

شبکه های اعتماد

شعاع اعتماد (RADIUS OF TRUST) :

تمامی گروههای اجتماعی دارای میزان خاصی از شعاع اعتمادند که به مفهوم میزان گستردگی دایره همکاری و اعتماد متقابل اعضای یک گروه است .

در یک نتیجه گیری می توان گفت که :

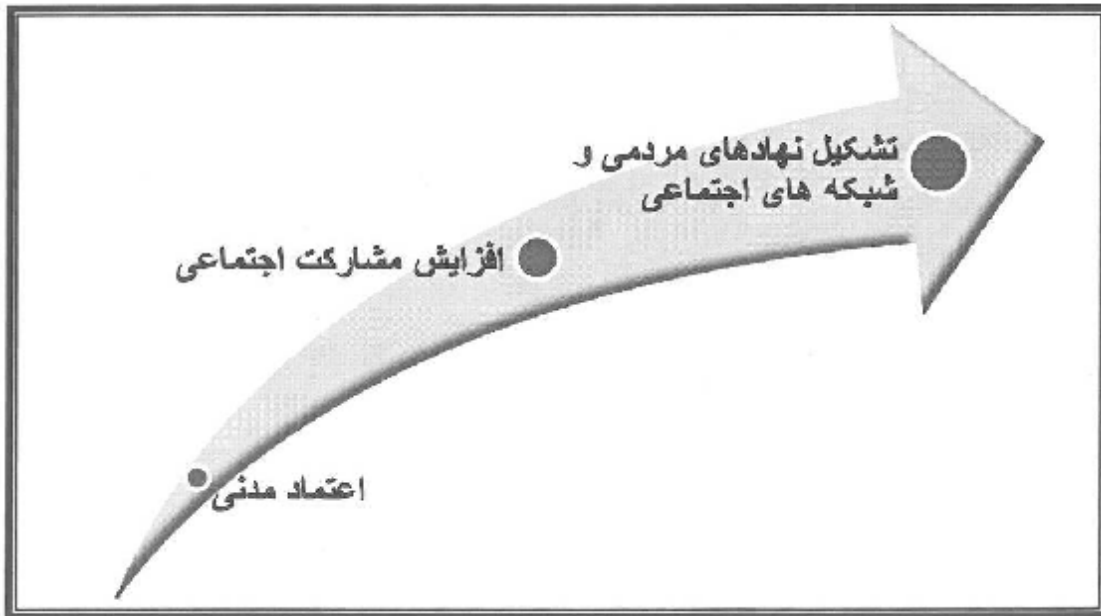
هرچه یک گروه اجتماعی دارای شعاع اعتماد بالاتری باشد ، سرمایه اجتماعی بیشتری نیز خواهد داشت .

ارتباط بین اعتماد و مشارکت در گروه ها و تشکل های داوطلبانه ومدنی

از منظری اعتماد سبب ساز شکل گیری گروه ها و ترغیب کننده ی افراد به همکاری سازماندهی شده با یکدیگر در قالب انجمن هاست و از دیدگاه دیگر فعالیت های داوطلبانه ی افراد و تشکلهای باعث رشد و تقویت اعتماد میان آنان می شود .

منبع ایوب زارعی / کارگاه شبکه سازی /

تهران / آذرماه ۸۶ / UNODC

کارکردهای شبکه (کارگروهی)

تعدادی از سازمان های غیردولتی با سابقه که در زمینه کودکان دریکی از محلات تهران فعالیت می کنند شبکه ای ایجاد کرده اند ...

تعدادی از سازمان های غیردولتی با سابقه که در زمینه حقوق کودکان فعالیت می کنند شبکه ای ایجاد کرده اند ، بیشتر این سازمان ها در استان های قزوین و تهران کار می کنند اما تعدادی از آنها در استان همجوار ، از جمله استان های قم و سمنان مشغول کارند.

تعدادی از سازمانهای غیردولتی که در حوزه های گوناگون از قبیل پیش گیری از اعتیاد ، کودکان خیابانی و کمک به معلولین فعالیت می کنند از استان های مختلف کشور به تازگی شبکه ای ایجاد کرده اند .

کارکردهای مشترک این شبکه های مختلف چیست ؟

هریک از این شبکه ها چه کارکردهای اختصاصی دارند ؟

ضمن بحث در گروه ، نتایج استخراج شده را جهت طرح در کارگاه آماده کنید

پرسش : چه چیزهایی وجود دارند که یک سازمان غیردولتی را به سمت همکاری با سایر سازمان ها متمایل میکند ؟

§ دغدغه های مشترک (Common Knot)

.... چه دغدغه هایی می توانند عامل ارتباط شوند ؟

§ تهدیدهای مشترک (Threats)

.... چه نوع تهدیدهایی زمینه ساز همکاری می شوند ؟

§ اهداف مشترک (Goals)

سایر زمینه های مشترک فرهنگی ، اقتصادی و ...

شبکه چه می کند ؟

۱ - مهمترین کار شبکه ها فارغ از محتوای فعالیت گروه های عضو آن ، توسعه و ارتقاء تفاهم اجتماعی است .

۲ - افراد جامعه تحت پوشش خود را، به عنوان کنشگران اجتماعی به سطح بالاتری از فکرواندیشه هدایت می کنند .

۳- باعث بازتولید اعتماد اجتماعی (در صورت عملکرد صحیح) می شود .

۴- و در نهایت سرمایه اجتماعی را افزایش می دهد .

کارکردهای شبکه :

E مبادله و گردش آزاد اطلاعات .

E هم افزایی قدرت سازمانی .

E تبادل افکار و اعمال .

E یکپارچگی مثبت و حفظ استقلال .

E ایجاد هویت مشترک .

E افزایش ظرفیت در سطوح فردی ، سازمانی و اجتماعی .

E ایجاد زمینه های اخلاقی مشترک .

E گسترش زمینه های آموزش و توانمندسازی .

پیش شرط های موفقیت شبکه سازی

بحث ....

آیا همه چیزهای شبکه خوب است ؟

مشکلاتی که ممکن است شبکه ها ایجاد کنند !

صدای سازمان های کوچک شنیده نشود .

§ توانایی افراد در سازمان های درحاشیه مانده نمایان نشود .

§ تنوع در روش ها و نظرها (به عنوان یک حسن در جامعه چند صدایی) به نفع

صدای بلند شبکه از بین برود .

§ سازمان ها به رقبای حریص یکدیگر در جذب منابع مالی بدل شوند .

اقدام برای موفقیت شبکه :

§ اهداف ، ماموریت ، استراتژی و برنامه عمل مشخصی تعریف نمایید .

§ ساختاری تمرکززدا برای شبکه تعریف کنید .

§ اصول روابط مردم سالارومدیریت مشارکتی را رعایت کنید .

§ برافزایش شاخص های مشارکت تک تک اعضا تاکید کنید .

§ ارتباطات درون شبکه ای را تسهیل کنید .

§ ارتباط های برون شبکه ای را تسهیل کنید .

§ کنترل خود را بر ارتباط های برون شبکه ای از دست ندهید .

- § ارتباط های افقی را جایگزین ارتباط های عمودی کنید .
  - § اجازه خلاقیت و بروز نوآوری را در مسیر برنامه ها بدهید .
  - § موانع اجتماعی و فرهنگی که شبکه در آن کار می کند را بشناسید .
  - § محدودیت ها و فرصت های محلی را شناسایی کنید .
  - § به جذب انسان های توان مند و رشد یافته اهتمام بورزید .
  - § حضور افراد حمایت کننده و مشوق و مثبت اندیش را در درون شبکه تقویت کنید
  - § مسئولیت ها و وظایف هر فرد و گروهی را مشخص کنید .
  - § از افراد باتجربه به طور مستمر کمک بگیرید .
- برنامه ای مستمر برای ظرفیت سازی :

- § توسعه منابع انسانی
- § توسعه ساختاری و مدیریتی در سطح سازمان
- § توسعه برنامه های اجتماعی

چالش های پایداری شبکه ها

- § بی اعتمادی (کمبود سرمایه اجتماعی به شکل کلی و به شکل خاص در بین فعالان اجتماعی)
- § وجود انسان های رشد نیافته
- § عدم صداقت برخی گروه ها در ورود به فعالیت های اجتماعی (سازمان های غیردولتی غیر واقعی)
- § عدم شفافیت در قوانین و نامشخص بودن جایگاه قانونی گروه ها
- § ناتوانی گروه ها در ایجاد فضای مفاهمه و همکاری
- § حساسیت فراوان درباره استقلال نظر هر گروه
- § کمبود اطلاعات و نگرانی از تبادل اطلاعات
- § محوریت یک فرد یا یک گروه در درون شبکه
- § عدم اعتقاد جدی به اهمیت شبکه در بین اعضا
- § نابرابری در دسترسی و توزیع منابع

مختصری درباره موسسه :

موسسه زنان و کودکان رهیاب در ۲۰ آبان ۱۳۸۴ تاسیس و فعالیت خود را آغاز کرد. این موسسه ، غیرانتفاعی - غیردولتی و غیرسیاسی است که باهدف ارتقاء سطح فرهنگ و آگاهی زنان و کودکان براساس مدیریت شورایی - مشارکتی فعالیت می کند.

حوزه فعالیت :

درد و محور زن و کودک است .

اهداف فعالیت :

- ۱ - آشنایی با ترویج فرهنگ تفاهم
- ۲ - آشنایی زنان با حقوق مدنی خود
- ۳ - کمک به پیشگیری از کودک آزاری
- ۴ - همیاری با محصلین

گروه های کاری :

پیشگیری از کودک آزاری - همیاری با محصلین - مطالعات زنان - فرهنگی - فصلنامه - مشاوره حقوقی - مشاوره روانشناسی - گروه جوانان - گروه نوجوانان - پژوهش - سایت و ...

اهم فعالیت های موسسه در سال گذشته (۸۷) :

الف - گروه پیشگیری از کودک آزاری با هدف بالابردن سطح آگاهی خانواده ها در زمینه فرزندپروری و حقوق کودک و آشنانمودن کودک با حقوق خود... در سال گذشته چون سال های پیش بطور مرتب (هفتگی) تشکیل جلسه داده و مسائل و مشکلات روزمره کودکان را مورد بررسی قرار داده و برنامه ریزی های لازم جهت تهیه جزوات آموزشی ، پوستر جدید و ... و توزیع و پخش آن ها نموده است علاوه بر این ۲ گروه مطالعاتی کودکان در سال گذشته شروع بکار نموده است که فعالیت این دو بشرح زیر است :

گروه مطالعات کودکان : در زمینه روانشناسی رشد کودک (از قبل از تولد تا پس از آن) مطالعه کرده که حاصل مطالعات این گروه به صورت جزواتی تهیه و در اختیار مخاطبین قرار می گیرد.

گروه مطالعات پیشگیری از کودک آزاری : در حوزه تخصصی پیشگیری از کودک آزاری باهدف تربیت مروجان پیشگیری از کودک آزاری مطالعاتی را آغاز نموده است.

دیگر فعالیت های گروه پیشگیری از کودک آزاری :

- ۱ - چاپ کتاب های پیشگیری از کودک آزاری (آنچه دوست داریم کودکان درباره آزار و سوء استفاده بدانند - اگر فرزند شما...) تالیف و ترجمه : فاران حسامی .
- ۲ - چاپ و توزیع و ارسال پوسترهای و بروشورهای (کودک آزاری چیست - من حق دارم - پیشگیری از کودک آزاری) برای مهدکودک ها و مطب پزشکان و توزیع در چند منطقه و استان .
- ۳ - برگزاری روز جهانی کودک در پارک شهر همراه با انجمن ها و موسسات غیردولتی و برپایی میز و توزیع بروشور و پوستر "کودک آزاری چیست ؟" و ارائه مشاوره جهت مادرانی که در ارتباط با کودک خود مشکل داشتند .
- ۴ - برپایی میز در پارک گفتگو و توزیع پوستر و بروشور "پیشگیری از کودک آزاری" با مشارکت شهرداری .
- ۵ - برپایی میز در پارک ترافیک پونک سه روز و توزیع بروشور و پوستر "پیشگیری از کودک آزاری" با مشارکت شهرداری .
- ۶ - شرکت در جشنواره رشد کرج و برپایی میز و ارائه پوستر و بروشور و کتاب "پیشگیری از کودک آزاری" .
- ۷ - چاپ بیانیه به مناسبت روز جهانی پیشگیری از کودک آزاری و روز جهانی کودک در روزنامه همشهری ، اعتماد و سرمایه .
- ۸ - برگزاری همایش ۲۸ آبان "روز پیشگیری از کودک آزاری" در فرهنگسرای ارسباران .

- ۹ - شرکت در جلساتی که توسط انجمن ها، موسسات ، یونیسف، شهرداری، مهد کودک هاو... باموضوع کودک برگزار گردیده است .
- ۱۰ - همکاری با سازمان های غیردولتی هم سوو شرکت در نشست های شبکه یاری.
- ۱۱ - شرکت در مراسم جشن پایان سال چندمهد کودک در دانشگاه وبرپایی میز.
- ۱۲ - چاپ تقویم وفروش آن به نفع پیشگیری از کودک آزاری .
- ب - برپایی کلاس هاوکارگاه های آموزشی

همیاری با محصلین :

اهم فعالیت های این گروه به قرار زیر است :

- برگزاری جلسات همیاری بطور مرتب هفتگی .
- بررسی وضعیت افراد تحت پوشش موسسه (۳۰ کودک دبستانی ، راهنمایی ودبیرستان که مادر سرپرست هستند)
- برگزاری کلاس وکارگاه برای مادران سرپرست خانواده از قبیل : کلاس "تشویق وتنبيه" .
- برگزاری جلسات به صورت ماهانه برای مادران سرپرست خانوار.
- ارائه خدمات مشاوره ومددکاری به کودکان تحت پوشش موسسه.
- ارجاع کودکان تحت پوشش موسسه به پزشک .
- مراجعه به مدارس کودکان تحت پوشش و پیگیری مسائل تحصیلی آنان.
- برگزاری کلاس های تقویتی برای این دانش آموزان .

زنان :

گروه مطالعات موسسه رهیاب در سال گذشته ، باتغییرات بسیاری روبه روبروده است .تغییرات کیفی درجهت افزایش توانایی های فردی ، بالابردن سطح دانایی وایجاد فضای بحث وگفتگو بین افراد.افراد گروه های مطالعات با اشتیاق درگروه ها شرکت می کنند و موسسه رهیاب مفتخر است درهای اندیشیدن رباایجادفضاهای مطالعه وگفتگو برافراد می گشاید.

روند تغییرات گروه مطالعات به شرح زیر است :

افزایش کمی گروه مطالعات : موسسه رهیاب در سال گذشته از ۳ به ۷ گروه مطالعاتی افزایش یافته است .

تلاش در جذب افراد : به خصوص افراد فرهیخته و متفکر جامعه برای بالابردن کیفیت کار گروه های مطالعات .

تشکیل شورای هماهنگی گروه های مطالعاتی : در این شورا نقاط ضعف و قوت گروه ها مورد مطالعه و بررسی قرار می گیرد و کلا نحوه کار گروه ها ارزیابی می گردد و همچنین برنامه ریزی و سیاست گذاری های کلان گروه های مطالعاتی در این شورا انجام می گیرد . این شورا از خرداد ماه ۸۷ شروع به کار کرده و اعضای آن ماهی یک بار در کنار یکدیگر به رفع مشکلات گروه می پردازند.

گردآوری اسامی کتاب ها و انتخاب کتاب هایی در سطح هر گروه در حوزه های مختلف اجتماعی ، حقوقی ، روانشناسی ، جامعه شناسی و... که موجب افزایش سطح ادبیات گفتاری شرکت کنندگان می شود.
گروه فصلنامه وسایت :

گروه فصلنامه موسسه در سال گذشته حدود ۵۰ جلسه داشته که با جدیت و کوشش فراوان تک تک اعضا مطالب جمع آوری و بررسی شده است و تاکنون فصلنامه شماره ۹ موسسه نیز منتشر شده است . هم چنین شاهد تغییرات مثبت کمی و کیفی در گروه و به تبع آن بهبود کیفیت فصلنامه بوده ایم .
هم اکنون فصلنامه های شماره یک و دو و سه نیز بر روی سایت قابل دیدن است .

آدرس سایت موسسه WWW. Rahyabiran. Org

تهیه و چاپ فصلنامه در ابتدای هر فصل .

جلسات فرهنگی و ماهانه موسسه :

جلسات فرهنگی موسسه هر ماه به صورت مستمر با حضور علاقه مندان برگزار شد. برای برگزاری این جلسات از نویسندگان ، شعرا، فرهیختگان علم و ادب ، منتقدین ، هنرمندان و... دعوت به عمل آمد. نشست های فرهنگی موسسه از سال گذشته تاکنون به قرار زیر است :

داستان خوانی با حضور مه‌ری رحمانی .
نقد و بررسی کتاب " از شیطان آموخت و سوزاند " با حضور نویسنده : فرخنده آقایی و منتقد : یزدان سلحشور .
جایگاه دختران در ادبیات داستانی کودک و نوجوان . سخنران معصومه انصاریان .
دنیای زنانه پروین اعتصامی با حضور سعید سلطانی .
نشست سینمایی با حضور ابراهیم مختاری .
شب شعر فروغ .
برگزاری روز جهانی زن .
جلسات ماهانه موسسه در چهارشنبه آخر هر ماه با شرکت کارشناسان حقوقی ، روانشناسی ، ادبیات ، پزشکی و ... بر گزار شد. که به شرح زیر است :
روانشناسی عشق . محمد جعفر صفایی .
خشونت علیه زنان . دکتر شهلا اعزازی .
نوشتن خلاق . سیاوش پیریایی .
صیغه ، نکاح منقطع و بررسی لایحه جدید حمایت از خانواده . دکتر رزاق چورلو .
قربانیان مین های سرگردان . مژگان قاسمیان .
زنان و نقش مادری . پروانه زاهدی فر .
میانسالی و بیماری های زنان . دکتر روشن زاده .
وابستگی متقابل . الهه رضوی .
خشونت علیه زنان . دکتر رزاق چورلو .
تحلیل رفتار متقابل . فریبا عزالدین .

مقدمه:

پیامد گسترش شهرنشینی در ایران و پیدایش شش‌په‌های بزرگ منجر به ایجاد محله‌های حاشیه‌نشین با بافت نامناسب و مسکن ناهنجار شده که ساکنین آن معمولاً مهاجرین روستایا اقلیت‌های کم درآمد و فاقد مسکن و اتباع بیگانه بوده که از نظر اشتغال دارای مشاغل کاذب و حاشیه‌ای هستند.

حاشیه‌نشینی ناشی از یک ساختار ناهنجار اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی است که کودکان کار و خیابان و خانواده‌های آنان از جمله این اقلیت‌ها بوده که بسیاری از آنان در ریخته‌گرخانه‌ها و کوره‌پزخانه‌ها و میادین میوه و میوه‌فروشی‌ها مشاغل کاذب جذب بسیاری از آسیب‌ها در محیط سکونت خود و اشاعه آن به سایر مناطق می‌باشند.

همانگونه که در کلیه کشورهای در حال حاضر حل بسیاری از مشکلات و خصوصاً کمک به کاهش و مهار آسیب‌های اجتماعی توسط یک سازمان دولتی و یا مردم نهاد ممکن نمی‌باشد همکاری و یا ایجاد یک تشکل واحد از کلیه ارگانها و نهادهای مردمی و دولتی امری اجتناب‌ناپذیر است .

شبکه یاری کودکان کار و خیابان که متشکل از انجمن‌ها و موسسات مردمی است که با وجود تفاوت‌های ظاهری و ساختاری ، یک وجه مشترک دارند و آن ارائه خدمات به آسیب‌پذیرترین قشر جامعه یعنی کودکان می‌باشد .

از آنجا که وظایف و خط مشی و دغدغه‌های سازمانهای مردم نهاد با مسئولیتهای اداره آسیب‌های اجتماعی شهرداری همسویی داشته و مشترک می‌باشد این شبکه از تیرماه سال ۸۷ در مجموعه امام علی (ع) در ناحیه ۳ شهرداری منطقه ۱۹ فعالیت می‌نماید.

گزارش فعالیت‌های شبکه یاری کودکان کار و خیابان از مهر تا اسفند ۸۷ ارائه می‌گردد :

نیازسنجی

درفرایند انجام پروژه‌های تابستانی ، مجریان شبکه یاری کودکان کار متوجه این واقعیت عینی شدند که جمعیت آماري کودکان و خانواده‌های گروه هدف

بسیار بالاتر از ظرفیت تعیین شده برای کلیه کلاسهای آموزشی در یک دوره می باشد که ضرورت برنامه ریزی برای ادامه آموزشها در دوره دوم را ایجاب می کرد.

- انجام پروژه شناسایی کودکان کاروخیابان در منطقه ۱۹ بااستنادبه بندهای ۳و۲و۳و۴ بولتن شماره ۱ (عملکردشبه) که ضرورت آگاه سازی و اطلاع رسانی به جامعه هدف بود، محقق نموده است .
- توضیحا دراینجا پروژه شناسایی کودکان کاروخیابان تعداد ۱۲۲۶کودک کار و خیابان شناسایی گردید که گزارش آن عینابه اداره آسیبهای اجتماعی منطقه ۱۹تحویل گردید.
- بازدیدمنزل وبررسی وضعیت کودکان شناسایی شده ضمن انجام آگاه سازی و اطلاع رسانی به خانواده های کودکان کاربرای جذب به مرکزمام علی (ع) بسیارموثر بوده است .
- بررسی وضعیت کودکان کاروخیابان درکوره پزخانه وریخته گرخانه هاو... مبین اینموضوع بود که بدلیل مشغله این کودکان وعدم امکان خروج آنان برای استفاده ازکلاسهای آموزش مهارتها و آموزش حرفه و... برگزاری کلاسها در محیط اصلی آنان بیشترامکان پذیروموثر خواهدبود.
- برگزاری کلاسهای آموزشی برای زنان و دختران درمعرض آسیب و آسیب دیده واجرای برنامه توانمندسازی آنان .
- برگزاری کلاسهای آموزشی برای کودکان واجب التعلیم
- اجرای جلسات آموزش ومشاوره برای نوجوانان (مهارتهای زندگی)
- کلیه کلاسهای این دوره، با هدف اجرای آموزشهای "مهارت آموزی " و "تغییر نوع کار"کودکان کاروایج—ادتغییردرمحیط خانواده های کودکان کاروکودکان نیازمندو بی سرپرست به اجرا درآمده است .

کلاسهای آموزشی :

اهمیت ومزایای مهدهای سکونتگاههای غیررسمی

باتوجه به ضرورت آموزش درموردکودکانی که سال آینده به مدرسه می روند ولی تاکنون ازهیچگونه آموزشی برخوردارنبوده ویادبربرقراری ارتباط اولیه

بامحیط خارج ازخانه هیچگونه آموزشی نداشته اند ، وبررسی های علمی نشان ازبروز آسیبها و مشکلات چندگانه این کودکان رادارد، برگزاری کلاسهای آموزشی فوق به دلایل زیربرنامه ریزی گردید .

- درزمانهای کوتاه به کودکان بیشتری آموزش وخدمات ارائه می شود
- جذب کودکان ازفضای نامناسب خانه های آنان ومحیط سکونتی پرآسیب به محیط های مناسب تر
- استفاده از امکانات محدودولی هدفمند درمهدهای سکونتگاهی
- استفاده ازآموزشهایی که منطبق براستانداردهای رایج آموزشی است
- بعلت فقرفرهنگی خانواده ها، کودک می تواند وسیله ارتباطی گروه (شبکه (با خانواده ها وتلاش درانتقال مفاهیم ارتباطی و آموزشی به خانواده باشد
- تقویت مشارکتهای محلی ومردمی درانجام فعالیتهای شبکه وموفقیت برنامه به دلیل حضورومداخله خانواده هادراجرای برنامه ها
- پیشگیری از افت تحصیلی کودکان دردرازمدت

پیش دبستانی

- با شروع ماه مهروآغاز مدارس شبکه یاری کودکان کاروخیابان برآن شد تا بخش پیش دبستانی مجتمع امام علی (ع) را بااهداف زیرشروع کند.
- پرورش قابلیت های جسمانی و ذهنی ، هماهنگ سازی و رشد مهارت های حرکتی کودکان.
  - کمک به رشد عاطفی کودکان ، افزایش حس اعتماد به نفس ، درک شرایط محیطی و تقویت درک زیباییها.
  - فراهم ساختن زمینه علاقه واحساس شادی ازمشارکت درفعالیت های گروهی .
  - تقویت علاقه به ارزش های دینی ، اخلاقی و هویت ملی .
  - ایجاد رفتارهای مطلوب فردی واجتماعی درکودکان متناسب با سن آنان .
- این کلاس در تاریخ ۸۷/۷/۱ شروع شد وتاپایان اسفند ادامه داشت . تعداد شرکت کنندگان آن ۱۰۷ نفرودرچهارگروه دردوشیفت صبح وعصر، هرگروه سه روزدرهفته ، روزی سه ساعت ونیم تشکیل می شد . تعداد مربیان ۸ نفر بوده اند.

سایر فعالیت‌های این بخش :

- از کودکان معاینات اولیه بهداشتی سلامتی نیر انجام شده که نتیجه آن در پرونده کودکان موجود می باشد و چنانچه کودکی احتیاج به ارجاع به دکتر داشته باشد به مراکز درمانی معرفی می شود .
  - انجام آزمونهای اختلالات یادگیری از کودکان پیش دبستانی .
  - ایجاد یک کتابخانه کوچک در بخش پیش دبستانی .
  - تشکیل کارگاههای آموزشی در سطوح پیش دبستانی
  - تهیه مواد درسی و آموزشی پیش دبستانی.
  - هنری (حرفه آموزی)
- شبکه یاری کودکان کار و خیابان بعد از بررسی نیازهای خانواده های تحت پوشش خود بخش کارآفرینی و هنر آموزی را در مجتمع امام علی با اهداف زیر شروع کرد .
- آموزش یک حرفه کارآمد.
  - ایجاد زمینه کارآفرینی برای زنان در معرض آسیب .
- این کلاس در تاریخ ۸۷/۷/۱ در سه گروه کاری خیاطی ، قالی باقی و سفالگری شروع شد و تاکنون ادامه دارد .
- تعداد شرکت کنندگان در کلاس خیاطی ۲۰ نفر ، هر هفته دو جلسه ۲ ساعته ، تعداد مربیان ۲ نفر می باشند.
  - تعداد شرکت کنندگان در کلاس قالی بافی ۸ نفر، هر هفته یک جلسه ۳ ساعته ، تعداد مربی، ۱ نفر میباشد .
  - تعداد شرکت کنندگان در کلاس سفال ۱۴۰ نفر که هر هفته ۷ جلسه ۲ ساعته ، تعداد مربی ۱ نفر میباشد .

علمی

زمینه دیگری از فعالیت‌های این مجموعه در راستای توانمندسازی و کارآفرینی برای زنان و دختران در معرض آسیب و آسیب دیده اجتماعی برای افزایش بنیه علمی و عملی آنان می باشد که هدف آن فراهم کردن زمینه هایی برای کسب درآمد در راستای ارتقای سطح اقتصادی خانواده مددجویان می باشد .

این کلاس در تاریخ ۸۷/۷/۱ شروع شد و تا اسفند ۸۷ ادامه داشته است. برنامه های این بخش شامل کلاسهای زبان ، کامپیوتر است .

زبان

تعداد شرکت کنندگان در کلاس زبان ۱۵ نفر که هر هفته یک جلسه ۱.۵ ساعته .
تعداد مربی ۱ نفر بوده است .

کامپیوتر

تعداد شرکت کنندگان در کامپیوتر ۴۰ نفر . هر هفته چهار جلسه ۱.۵ ساعته . تعداد مربیان ۲ نفر بوده است .

مذهبی: قرآن

تعداد شرکت کنندگان در کلاس قرآن ۴۰ نفر که در هر هفته دو جلسه ۳ ساعته با آموزش قرائت ، مفاهیم ، حفظ . تعداد مربی ۱ نفر بوده است .

کارگاههای آموزشی نوجوانان و خانواده

ارزشهای زندگی

تعداد شرکت کنندگان ۱۰۰ نفر . هر هفته چهار جلسه ۲ ساعته . تعداد مربی ۲ نفر بوده است.

پیمان نامه حقوق کودک

تعداد شرکت کنندگان در کلاس پیمان نامه حقوق کودک ۲۰ نفر . تعداد مربی ۱ نفر بوده است

خلاقیت و کارآفرینی

برگزاری کلاسهای آموزش ریاضی باهدف ایجاد خلاقیت ، علاقه مندی و انگیزه در کودکان کار و نوجوانان توسط کارآفرینان برتر

ارائه تراکت و بروشورهای مختلف (ایدز، رفتارهای پرخطر، موادمخدر، بهداشت شخصی و.....)

فوق برنامه ها

اهداف

بهبود روابط کیفی باگروه همسالان کودکان و نوجوانان بهبود کیفیت ارتباط نوجوانان باوالدین . شیوه های نادرست زندگی باحضور در برنامه های گروهی

برنامه ها

- جشن شروع کارپیش دبستانی
  - جشن عید فطر
  - جشن روز جهانی کودک
  - جشن روز کتاب خوانی (به مناسبت هفته کتاب)
  - جشن روز هوای پاک
  - تشکیل کارگاههای کوچک در کنار جشنهای برگزار شده فوق ، با هدف بالابردن خلاقیت در کودکان و نوجوانان تشکیل نمایشگاه کارهای دستی و برگزاری مسابقات پایان دوره کلاسها
  - ارائه و توزیع تراکت و بروشورهای مختلف.
- مشاوره و مددکاری
- ارائه خدمات مددکاری (پذیرش ، پی گیری ، ارجاع) به دلیل آمار بالای مراجعات و طرح مشکلات شخصی ، خانوادگی ، بالاخص آسیبهای شایع در منطقه اعتیاد، فقر، بیکاری، اختلافات خانوادگی ، رفتارهای خشونت آمیز مردان در خانواده که بطور تقریبی در هر روز ۱۰ نفر مورد مشاوره و مددکاری قرار می گیرند .
  - ارائه خدمات به صورت مشاوره های گروهی به تعداد ۲۰ نفر هر هفته یک جلسه ۱.۵ ساعته .
  - ارائه بروشور و تراکت و... در مورد موضوعات مختلف .
- تنگناها و مشکلات اجرایی
- باتوجه به عدم دریافت و فقدان تامین اعتبارات توسط مراجع ذیربط متاسفانه جذب نیروهای کارشناسی مورد نیاز (بالاخص مددکار تمام وقت) امکان پذیر نبوده و جای بسی تاسف که بسیاری از نیروهای کارشناسی همکار شبکه رانیز به علت نبود منابع مالی برای اجرای برنامه های مورد نظر شبکه از دست داده ایم .
- باتوجه به شروع فعالیت بخش اداره سلامت و بخش فرهنگی در مجموعه امام علی (ع) شبکه در بسیاری از موارد از امکانات بخشهای فوق الذکر جهت ارتقاء سطح زندگی مددجویان بهره مند شده است .
- از آنجا که در برنامه چهارم توسط _____ اعتبارات خاص جهت ارتقاء وضعیت سکونتگاههای غیر رسمی مدنظر مسئولین محترم بوده و نهادهای غیر دولتی

توانایی انجام این برنامه را دارند پیشنهاد می گردد در توجه بیشتری در جذب منابع موجود برای سکونتگاههای مدنظر قرار گیرد .

تهیه و تنظیم گزارش : موسسه رویش نهال جوان

باسپاس از اعضای شبکه یاری که در این فعالیت هامشارکت داشتند:

- موسسه رویش نهال جوان
- انجمن پژوهشهای آموزشی پویا
- جمعیت دفاع از جهان شایسته کودکان

به نام دوستدار کودکان

هدف از انتخاب و برگزاری روزهای خاص ، به ویژه برای کودکان ، ایجاد آگاهی و حساسیت در مردم و جلب توجه و مشارکت های مردمی در ارتباط با موضوع مورد نظر است.

روز ۲۲ خردادماه ، روز مبارزه علیه کار کودکان ، یکی از این روزهای جهانی است . دوران کودکی در رشد و تکامل انسان ها و شکل گیری شخصیت آنان ، نقش اساسی دارد. از این رو توجه به آموزش ، سلامت ، بهداشت ، تغذیه و سایر حقوق اساسی کودکان در این سالهای حساس و مهم ، ضرورت دارد ، تا در کودکی از سلامت جسمی و روانی برخوردار شوند و در بزرگسالی ، شهروندانی شایسته و کارآمد برای اداره جامعه باشند .

کودکانی که به علت مشکلات اقتصادی ، اجتماعی و خانوادگی ، به کار می پردازند از حقوق اساسی خود محروم می گردند و نه تنها در دوران کودکی به رشد و سلامت آنان آسیب می رسد ، بلکه در بزرگسالی نیز فرد موثری برای جامعه نخواهند شد.

با وجود تاثیرات زیانبار کار در دوران کودکی ، بر اساس آمارهای موجود ، ۲۵۰ میلیون کودک و نوجوان به کار اشتغال دارند.

در کشورهای بسیاری ، کودکان بسیاری ، به جای رفتن به مدرسه ، در کارگاهها ، کارخانه ها ، مزارع و خیابان ها به کار مشغولند .

برخی از کارهای پرخطر و زیان آور ، بر اساس پیمان نامه های بین المللی ، که جمهوری اسلامی ایران نیز آنها را پذیرفته است ، برای کودکان ممنوع است اما متأسفانه بسیاری از کودکان به انجام این کارها می پردازند مانند زباله گردی ، کار در کوره پزخانه ها...

شبکه یاری کودکان کار و خیابان به مناسبت روز جهانی مبارزه علیه کار کودکان ، خواستهای خود را که نیازهای کودکان کار است اعلام می دارد:

- ایجاد رفاه عمومی برای بهبود وضعیت زندگی مردم به منظور کاهش کار کودکان.
  - منع کارهای دشوار برای کودکان و نظارت دقیق در این زمینه .
  - توانمندسازی کودکان کار و خانواده های آنان برای رهایی از چرخه کار.
  - برخورداری کودکان کار از حق آموزش، بهداشت، بیمه و سایر حقوق اساسی خود.
  - نظارت دقیق بر کار کودکان و نوجوانان به منظور پیشگیری و منع خشونت، بهره کشی و آزار نسبت به آنان .
- از مسئولان کشور، سازمانهای دولتی مربوط می خواهیم که در تحقق این خواست های برحق بکوشند و از دوستداران کودکان انتظار داریم که ما را در حمایت از کودکان کار، یاری رسانند .

کمیته هم آهنگی شبکه یاری

کودکان کار و خیابان

۲۲ خرداد ۱۳۸۸

ماده ۳۲ پیمان نامه حقوق کودک :

کشورهای عضو حق کودک را برای برخورداری از حمایت در برابر بهره کشی و انجام هرگونه کاری که ممکن است زیان بار باشد یا خللی در تحصیل کودک وارد آورد، و یا به سلامتی کودک یا رشد جسمانی، ذهنی، اخلاقی یا اجتماعی او آسیب رساند، به رسمیت می شناسد.

۲۲ خرداد ۱۳۸۸ ژوئن روز جهانی مبارزه با کار کودکان گرامی باد

همه با هم برای محو بدترین اشکال کار کودک

جنتنواره کودک

زمان: ۲۴ خرداد ماه ۱۳۸۸

ساعت: ۳ تا ۶

مکان: بزرگراه یادگار امام

میدان اصلی فرحزاد

کوچه استخر

پارک ۱۵ خرداد

گروه شبکه یاری
کودکان کاروخیابان

با همکاری

منطقه ۲

اداره آسیب های اجتماعی
ناحیه ۹

برنامه مشارکت کمیسیون ملی یونسکو - ایران

۲۰۰۶ - ۲۰۰۷

شبکه یاری کودکان کاروخیابان

آشنایی با بانک اطلاعات کودکان کاروخیابان :

شناخت کودکان در معرض آسیب از جمله کودکان کاروخیابان و آشنایی با علل و عوامل ایجادکننده آسیب ها و مسائل اجتماعی و راه های کاهش آن ها، اولین گام لازم در راه یاری رسانی به این کودکان و تلاش در راه ایجاد زندگی شایسته برای آنان است .

بانک اطلاعات کودکان کاروخیابان با هدف گردآوری و ساماندهی اطلاعات مرتبط با آسیب های و مسائل اجتماعی کودکان ، با تاکید بر کودکان کاروخیابان ، از سالهای پیش با همفکری برخی از کارشناسان ، اساتید و سازمان های غیردولتی شکل گرفت و در سال ۱۳۸۶ با همکاری " شبکه یاری کودکان کاروخیابان " و با حمایت سازمان ملی یونسکو در ایران ، با توجه به ضرورت های زیر، تدوین گردید :

- افزایش آسیب ها و مشکلات اجتماعی و تعداد کودکان درگیر با آن ها ، همراه با کاهش میانگین سنی کودکان در معرض آسیب و آسیب دیده و افزایش تعداد دختران در معرض آسیب و پیامدهای ناشی از آن .
- کمبود منابع اطلاعاتی مدون در ارتباط با آسیب ها و مشکلات اجتماعی کودکان و ضرورت و اهمیت این منابع در برنامه ریزی ها و سازماندهی کودکان در معرض آسیب با تاکید بر کودکان کاروخیابان .

اهداف بانک اطلاعات کودکان کاروخیابان :

مهمترین اهداف این بانک به شرح زیر است :

- توانمند سازی انفورماتیک سازمان های دولتی و غیردولتی در ارتباط با کودکان در معرض آسیب ، از جمله کودکان کاروخیابان .

- کمک به توانمندسازی س——ازمانهای دولتی و غیردولتی در سیاست گذاری ، برنامه ریزی و سامان دهی کودکان کاروخیابان .
  - کمک به توانمندسازی کودکان کاروخیابان و خانواده های آنان باتوجه به محورهای توانمندسازی که شامل آموزش ، حمایت و مشارکت است .
  - کمک به تشخیص نیازها ، کمبودها و چالش های موجود در ارتباط با کودکان کارو خیابان و تلاش برای کاهش آن ها .
  - کمک به ایجاد هماهنگی بین سازمان های دولتی و غیردولتی مرتبط با کودکان کاروخیابان و پرهیز از تکرار و دوباره کاری .
- طراحی بانک اطلاعات :

این بانک سیستمی است که به گردآوری ، هم آهنگ سازی ، ایجاد پایگاه های اطلاعات ، سازماندهی و مبادله اطلاعات در ارتباط با کودکان کاروخیابان می پردازد.

طراحی این بانک به گونه ای است که جستجوگران به سهولت می توانند بامراجعه مستقیم به آن ، اطلاعات مورد نیاز خود را دریافت نمایند. پیاده سازی که شامل گردآوری ، ذخیره ، پردازش اطلاعات و روزآمدسازی می باشد ، براساس استانداردهای بین المللی کتاب شناختی و آرشیو (روش فهرست نویسی AACR و توصیف کتاب شناختی ISBD و فهرست نویسی ماشین خوانی جهانی UNMARC۲) انجام شده است . این بانک به صورت کتاب و CD نیز در اختیار بهره گیران قرار می گیرد.

پایگاه های بانک اطلاعات :

این بانک شامل ۱۴۰۰ رکورد در زمینه های زیر است :

- ۱ - کتاب ها
- ۲ - مقالات و پژوهش ها
- ۳ - نشست های تخصصی
- ۴ - گزارش ها
- ۵ - قوانین و مقررات
- ۶ - پایان نامه ها

۷- تصاویر

۸- فیلم ها

۹- سازمان های غیردولتی مرتبط

۱۰- سازمان های بین المللی

مطالب گردآوری شده درمورد هر یک از پایگاه های ده گانه بانک اطلاعات ، جمع بندی شده ومورد بررسی وتجزیه وتحلیل قرارگرفته ونتایج آن ، درپایان هر یک از پایگاه ها، آورده شده است . این نتایج ، شامل دست آوردهای مثبت ونارسانی ها درهریک از پایگاه های ده گانه می باشد
تنظیم واجرای پرسش نامه های اطلاعات سازمان ها :
به منظورجمع آوری اطلاعات مرتبط با سازمان های دولتی وغیردولتی درارتباط باکودکان کاروخیابان ، پرسشنامه ای شامل موارد زیرتنظیم ودرمورد سازمان دولتی مرتبط (بهزیستی) و ۲۰ سازمان غیردولتی عضوشبکه یاری کودکان کاروخیابان ، اجراونتیج آن جمع بندی و بررسی گردید :

- پیشینه سازمان ها
  - اهداف ، برنامه ها ودست آوردهای سازمان ها
  - شیوه های ارزشیابی و گزارش نویسی سازمان ها
  - ارتباطات بین بخشی وفرابخشی سازمان ها
  - انتشارات سازمان ها
  - پژوهش های انجام شده توسط سازمان ها
  - مشکلات سازمان ها
  - مشکلات کودکان کاروخیابان ازدیدگاه سازمان ها و راه های کاهش آن
  - ارائه پیشنهادات درارتباط بابانک کودکان کاروخیابان
- نتایج پرسش نامه ها ، شامل دست آوردهای مثبت وکمبودها، دردوبخش سازمان های دولتی وغیردولتی ، آورده شده است .
پیشنهادات ارائه شده درارتباط بابانک اطلاعات کودکان کاروخیابان به شرح زیر است :

- تاکیدبرضرورت ایجاد بانک اطلاعات کودکان کاروخیابان
- تکمیل وتدوام بانک اطلاعات کودکان کاروخیابان

- طراحی انواع بانک اطلاعات درارتباط با سایر آسیب ها و مشکلات اجتماعی کودکان از جمله فرار، خودکشی، اعتیاد، کودک آزاری، کار کودکان، بزهکاری و..
- طراحی بانک اطلاعات شناسه کودکان کار شامل اطلاعات فردی، خانوادگی و اجتماعی، به منظور دستیابی به آمارهای لازم در این زمینه.

برگزاری میزگرد تخصصی

به منظور آشنائی با بانک اطلاعات کودکان کار و خیابان، میزگرد تخصصی توسط کمیته ملی مدیریت دگرگونی های اجتماعی (MOST)، کمیسیون ملی یونسکو، با همکاری اداره کل آسیب های اجتماعی شهرداری تهران و شبکه یاری کودکان کار و خیابان، با شرکت جمعی از کارشناسان، مدیران و مسئولان وزارت کار و امور اجتماعی، سازمان بهزیستی کشور و شهرستان تهران و نمایندگان سازمان های غیردولتی فعال در ارتباط با کودکان کار و خیابان، برگزار گردید.

در این میزگرد تخصصی، ضمن ارائه گزارش طرح بانک اطلاعات کودکان کار و خیابان توسط مدیر طرح و اظهار نظر مسئولان دولتی و نمایندگان سازمان های غیردولتی، بر ضرورت تکمیل و تداوم بانک اطلاعات کودکان کار و خیابان و هم آهنگی و مشارکت سازمان های دولتی و غیردولتی در توانمندسازی و ساماندهی کودکان کار و خیابان تاکید شد.

ماده ۱۹ پیمان نامه حقوق کودک :

**کشورهای عضو کلیه اقدامات را
به عمل خواهند آورد تا از کودک در
برابر کلیه اشکال خشونت حمایت کنند**

- تعمیر و بازسازی کلاس های دفتر :
 با همکاری و به همت اعضا و دانش آموزان کیانا دیوارهای حیاط دفتر رنگ آمیزی شد و نیز با اهدای خانم ظریفی برای کلاس ها پرده نصب گردید .
- تهیه گزارش عملکرد گروه کیانا :
 باتوجه به پایان سال مالی (اسفندماه) و نزدیکی جلسه مجمع عمومی ، گروه کیانادر حال تدوین گزارش تکمیلی سال ۸۷ است . این گزارش به همراه گزارش مالی سال ۸۶ و ۸۷ در اختیار نهادها و سازمان های ذیربط و نیر اعضا قرار خواهد گرفت .
- شرکت در جلسه بهزیستی :
 جلسه ای در جهت طرح ریزی ساماندهی به کودکان خیابانی و کودکان کار و خیابان در محل معاونت اجتماعی سازمان بهزیستی واقع در خیابان مطهری و با حضور جناب آقای موسوی چلک و سایر نهادها و مسئولین امر برگزار گردید . در این جلسه برنامه ای مدون و بخش های مختلف بهزیستی و نهادهای غیردولتی علاقه مند موظف شدند با مشارکت در طرح این معضل را ساماندهی نمایند .
- مشارکت در طرح ساماندهی کودکان کار خیابانی :
 گروه فرهنگی - اجتماعی کیانا باتوجه به طرح ساماندهی کودکان خیابانی قرار است با بهزیستی شهرستان کرج مشارکت نماید .
- فعال کردن گروه پژوهش با اجرای طرح جمع آوری اطلاعات کودکان کار :
 گروه پژوهش به سرپرستی خانم لیلا محمدی طی جلسه ای با علاقه مندان به برنامه ریزی جهت جمع آوری اطلاعات و آمار کودکان موجود در موسسه پرداختند. در این طرح عملیاتی قرار است چهار تیم دوتا سه نفره با مراجعه به محل زندگی دانش آموزان اطلاعات مورد نیاز را (که براساس فرم های ترجمه شده سازمان جهانی یونیسف و با بومی سازی است) جمع آوری نمایند .

- برگزاری جلسه هیئت مدیره کیانا :
هیئت مدیره کیانا براساس وظیفه و نیاز گروه جلسات مشخصی را برگزار کرده است . این جلسات باطرح چندنمونه کاری و عملیاتی برپا شده قبل مورد بررسی وبازبینی قرار می گیرد . برنامه های تعمیراتی کیانا ، نمایشگاه کتاب ، روابط عمومی و تبلیغات ، گزارش سالانه و... از جمله این امورهستند .
- برگزاری اردوی تفریحی برای دانش آموزان :
روزجمعه ۲۱ فروردین اردویی تفریحی برای ۲۱ نفر از دانش آموزان کیانا در روستای بیلقان برگزار گردید . خانم ها وامبخش ، محمدی و اخوت و آقای اخوت دراین اردو شرکت کردند .
- برگزاری جلسه ماهانه شبکه یاری کودکان کاروخیابان :
جلسه ماهیانه شبکه یاری کودکان کاروخیابان که چهارشنبه آخرهرماه درمحل خانه شهریان جوان واقع درخیابان ورشو برگزارمی شود ، فروردین ماه نیر با موضوع فعالیت های NGO های عضو و برنامه ریزی برای روزجهانی مبارزه علیه کارکودک (۲۲ خرداد) برپا گردید . دراین جلسه ، ازطرف کیانا خانم نرگس محمدی و آقای اخوت شرکت کردند و خبرمجوز بهزیستی و استانی شدن فعالیت های گروه را به اطلاع حاضرین رساندند .
- جلسه شهرداری باگروه های غیردولتی :
درجلسه ای که روزیکشنبه ۲۳ فروردین ماه درمحل تالارنژاد فلاح برگزار گردید ، مدیراجتماعی شهرداری کرج جناب آقای صائمی و NGO هایی که قریب به اتفاق دررابطه بااعتیاد وموادمخدرفعالیت می کنند درزمینه برگزاری همایشی جهت معرفی این نهادها به سایرین و اطلاع رسانی درمورد اهداف و برنامه هایشان به بحث و تبادل نظرپرداختند . قراراست این همایش اواخر اردیبهشت ماه درتالار نژادفلاح کرج برگزار گردد .
- تمدید مجوز فعالیت گروه ازطرف فرمانداری شهرستان کرج :
بنابه درخواست کارشناس اجتماعی و نیز معاونت اجتماعی فرمانداری کرج مجوز فعالیت گروه جهت اصلاح و برخی امورحقوقی و اداری دراختیار آن سازمان قرار

گرفت . این درخواست که البته به صورت شفاهی ابراز شده بود تمامی فعالیت های حقوقی کیانا از جمله تغییرات هیئت مدیره و مجمع عمومی را تحت الشعاع خود قرارداد تاجائیکه کیانا برای برداشت پول از حساب خود و دیگر فعالیت ها دچار مشکل شده است .

آخرین خبر اینکه فرمانداری روزدوشنبه ۱۴ اردیبهشت مجوز گروه کیانا راتاریخ ۸۹/۱۰/۲۵ تمدید واصل آنرا تحویل گروه کیانا نمود . (پیش از این مجوز دارای اعتبار بدون تاریخ بود) .

مهمترین فعالیت های شبکه یاری در ششماهه اول سال ۱۳۸۸ به شرح زیر است :

۱ - برگزاری جلسات ماهیانه شبکه یاری .

این جلسات در آخرین چهارشنبه هرماه درخانه شهریاران جوان واقع در خیابان نجات الهی ، نیش ورشو از ساعت ۱۴ تا ۱۶ برگزار می شود . هدف از برگزاری این جلسات برقراری ارتباط اعضای شبکه با یکدیگر ، اطلاع رسانی ، ارائه اخبار و تجربیات و بحث و گفت و گو در مورد مسائل مورد نظر و برنامه ریزی در زمینه فعالیت های مشترک می باشد .

۲ - برگزاری جلسات کمیته هم آهنگی شبکه یاری

این جلسات در شش ماه اول سال جاری به صورت نامنظم و برحسب مورد برگزار گردید . از جمله موضوعات مطرح شده در این جلسات بازنگری در اساسنامه شبکه یاری بود که پس از تنظیم توسط کمیته هم آهنگی ، برای اعضا به منظور نظرخواهی از آنان ارسال گردید تا بعداً جمع بندی گردد .

متأسفانه مشارکت اعضا در این زمینه ، فعال نبود و تعداد نظرات ارسال شده محدود بود . کمیته هم آهنگی هم چنان در انتظار دریافت نظرات اعضای شبکه می باشد .

۳ - اجرای طرح آموزشی - حمایتی مجتمع امام علی (ع)

از فروردین ماه سال جاری به همت موسسه رویش نهال جوان طرح آموزشی - حمایتی مجتمع امام علی (ع) با همکاری انجمن پویا تدوین گردید و با موافقت معاونت فرهنگی - اجتماعی شهرداری منطقه ۱۹ به مرحله اجرا درآمد .

این طرح که امسال دومین سال خود را می گذراند شامل آموزش کودکان پیش دبستانی (کلاس آمادگی) ، والدین ، نوجوانان و سایر گروه های مورد نظر می باشد .

خلاصه گزارش این فعالیت ها درخبرنامه آورده شده است .

باسپاس از موسسه رویش نهال جوان و انجمن پویا امید است سایر اعضای شبکه در اجرای این طرح یاری رسانند .

۴ - برگزاری روز جهانی مبارزه با کار کودکان

۲۴ خرداد (۱۴ ژوئن) روز جهانی مبارزه با کار کودکان است . به منظور گرامی داشت این روز ، شبکه یاری ، اجرای مراسمی را در پارک ۱۵ خرداد فرحزاد با همکاری شهرداری منطقه ، برای کودکان کار ، برنامه ریزی کرد . علت انتخاب این منطقه وجود تعداد قابل توجهی از کودکان کار در این ناحیه بود . اجرای این مراسم که کاملاً برنامه ریزی شده بود ، به علت هم زمانی با حوادث پس از انتخابات ، عملی نشد .

۵ - شرکت در جلسه UNODC (دفتر کنترل مواد مخدروجرایم سازمان ملل)

سال گذشته UNODC طرحی برای پیشگیری و کاهش ایدز و اعتیاد تدوین کرد تا در مراکز آموزشی - حمایتی سازمانهای غیردولتی برای کودکان کاروخیابان به مرحله اجرا درآید . در تداوم این برنامه جلسه ای در تاریخ ۱۷ اردیبهشت سال جاری در دفتر UNODC با شرکت سازمانهای غیردولتی از جمله شبکه یاری کودکان کاروخیابان برگزار گردید و برای اجرای این طرح برنامه ریزی شد اما متأسفانه تاکنون این طرح ، با وجود ضرورت آن ، هنوز به مرحله اجرا درنیامده است .

۶ - شرکت در جلسات یونیسیف

به منظور تهیه و اجرای طرح آموزش کودکان افغانی در مراکز سازمانهای غیردولتی با موافقت اداره اتباع بیگانه وزارت کشور ، جلساتی در تاریخ ۲۳ اردیبهشت ، ۳ تیرماه ، ۱۰ شهریور ، ۲۴ شهریور در یونیسیف و ۳۱ شهریور در دفتر انجمن حامی برگزار گردید که سازمانهای دولتی و شبکه یاری در این جلسات شرکت داشتند .

۷ - شرکت در جلسه سخنرانی یونیسیف

در تاریخ ۱۱ خرداد جلسه سخنرانی در ارتباط با رشد و پرورش کودکان با شرکت اساتید دانشگاه شهید بهشتی برگزار گردید که شبکه یاری نیز در آن شرکت داشت.

۸ - شرکت در جلسه یونسکو

به منظور آشنایی و ارتباط بیشتر شبکه یاری و سازمانهای غیردولتی با مسئولان کمیسیون ملی یونسکو ، جلسه ای در تاریخ ۵ خرداد برگزار گردید و اسامی سازمانهای غیردولتی توسط شبکه یاری تدوین و در اختیار این کمیسیون قرار گرفت تا جلسه مشترکی با سازمانهای غیردولتی برگزار گردد . متأسفانه این جلسه به دلایل گوناگون از جمله تغییر مسئول مربوط ، تشکیل نشد .

